AMERIKOS LIETUVIS

THE LITHUANIAN AMERICAN

No. 39-tas | Telefonas Dial 5-1094 | WORCESTER, MASS., 28-tą RUGSĖJO (SEPT.) 1935 M. | Kaina 5 Centai | VOL. XVIII

Pavydas ir Veidmainystė

Viename bolševikų dienraščio numery tilpo veidmainiškas pasiaiškinimas su pavydo simptomais link Lituanikos II. Štai kaip jis skamba:

"Kaipo asmeniui, "Laisvė" linkėjo Vaitkui laimingai pasiekti Kauną ir už tai gauti jam žadėtą dovaną 'Lituanica II'. Mes niekad nebuvome priešingi pačiam žygiui, o tik 'Naujienų' kaipo skridimo rengėjų, politiniam ir piniginiam bizniui ir jo pasėkoms. Tos gi pasėkos — tai stiprinimas fašistinio patriotizmo ir Smetonos diktaturos".

Matote, čia "Laisvė" labai pavydi "Naujienoms" už jų pastangas ir rėmimą lakuno Vaitkaus Transatlantiniame jo skridime. Mes žinome kodel ji pavydi; ji pavydi todel, kad negavo prie ALTASS iždo dasigaut. Bolševikai sykį "galbėjo" šiaurės Lietuvą nuo bado. Surinko virš $4,000.00 iš duosnios lietuvių visuomenės, o nė vieno cento badu mirštantiems žmonėms nedavė, o sunaudojo savo partijos reikalams. Taip jie butų padarę ir su Lituanika II, pinigus butų surinkę, o orlaivį veikiausia butų pasiųlę siųsti Maskvon?

Sako, "Laisvė" linkėjo lakunui Vaitkui laimingai pasiekt Kauną. Taip. Bolševikai linkėjo... Bet ir nepamiršo tos pačios "Laisvės" spausdintų plakatų ant kiekvienos Lietuvių aviacijos dienos apščiai paskleisti. O kas tuos plakatuose buvo rašyta? O-gi šmeižimas Lietuvos santvarkos ir raginimas "neduot nė cento del transatlantinio skridimo", nes tai busią stiprinimas fašizmo ir patrijotizmo.

O dabar, kaip jau lietuviai, be bolševikų pagelbos suaukojo $40,000.00 ir transatlantinį skridimą įvykdė. tai jau ir mes "linkėjom laimingos kelionės". Tai yra žiopliausis bolševikų pasakymas. Juk visi žino, kad be kapitalo skridimo neįvykdysi. O juk bolševikai visur staugė: neduokit nė cento transatlantiniam skridimui!

Naciai Ketina Išpirkt Visas Žydų Firmas

Berlynas, rugs. 23 d. — Nacių partijos Ekonomijos Informocijų Agentura, atstovaujanti partijų vadų nuomones, valdiška ar pusiau valdiška, pronešė planą likvidavimui žydų prekybas Vokietijoje. Pagal nustatytą planą, centralinė bendrovė supirkinėtų žydų firmas ir paskui jos butų išdalytos tarp veiklesnių arijonų biznierių. Pastebėta, jog bus galima tokias firmas nupirkt pigiai. Jeigu šitie planai butų įvykdyti, neliks veik nė vienos progos žydams pragyvent Vokietijoj. Žydai buvo jau prašalinti iš įvairių profesijų; uždrausta jiems ukininkaut arba mokytis įvairių amatų. O jeigu žydų biznierui nebus užtektinai mokėta už nupirktą biznį, kad galėtų per visą gyvenimą gyvent, tai jie turės arba badaut arba emigruoti.

LIETUVIAI!
SKAITYKITE ir PLATINKITE
AMERIKOS LIETUVĮ

KAS ATSITIKS SU LIETUVA LAIKE KLAIPĖDOS RINKIMŲ?

Jei Vokiečiai Bandys Paimt Klaipėdą, Jie Turės Pirmiausiai Peržengt Per Lietuvos Lavonus, Sako Lietuvos Premieras Tubelis

Kaunas, rugsėjo 25. — New York Times korespondentas Otto D. Tolišius paduoda ištraukas Lietuvos premiero Tubelio kalbos kaslink Lietuvos ir Vokietijos kivirčių del Klaipėdos krašto. Juozas Tubelis pareiškė, kad dabartinė Lietuvos geografinė padėtis yra bulvarų tarpe didžiųjų valstybių. Sako, vokiečių spauda daug neteisybių apie Lietuvą primelavo pasaului, tačiau mes į kritiką su jais neisim, tegul jie sau kalba. Ypatingai jie kalba ir gązdina Lietuvą prieš Klaipėdos seimelio rinkimus, kurie įvyksta 29 rugsėjo. Klaipėdos krašto rinkimai paliečia 80,000 balsuotojų, kurie balsuoja sulig Klaipėdos statuto nustatytų teisių, o ne kitaip.

Juozas Tubelis per korespondentą buvo užkalustas, ką Lietuva darytų, jei vokiečiai pradėtų šturmuot Klaipėdą laike rinkimų? Į pateiktą klausimą, Tubelis atsakė,—kad Lietuva yra pasiryžus kovot už Klaipėdos kraštą iki paskutinio žmogaus. Vokiečiai, norėdami užkariaut Klaipėdą, turėtų užkariaut visą Lietuvą, arba kitaip sakant, — turėtų peržengt jos lavoną. O kuomet vokiečiai grumsis Lietuvos gilumon, Juozas Tubelis mano, kad kaimyniškos valstybės ateis Lietuvai i talka, kad sudraudus Vokietiia. Lietuva, kad palyginus su Vokietija, tai bus nykštukas; Lietuva susideda iš 2,500,000 gyventojų, su 30,000 kariuomenės. Gi Vokietija susidaro iš 66,000,000 gyventojų su mažiausiai 600,000 kariuomenės. Bet tas Lietuvos negązdina, lietuviai pasiluosavę iš po rusų ir vokiečių jungo, jaučiasi sveika ir energinga tauta, kuri yra pasiryžus savo nepriklausomybę gint iki paskutiniųjų.

Juozas Tubelis savo kalbą pasakė visai nesvyruodamas, bet kaipo tikras didvyris. Vienok galų gale pareiškė nuomonę, kad gal vokiečiai ir neišdrįs pult Lietuvos. Sako, mes Klaipėdos krašte nieko daugiau nenorime kaip tiktai turėt lygias tiesas su vokiečiais ir jaustis ant tiek, kad savo krašte gyvename. mes esam pasirengę su vokiečiais kaipo su savo kaimynais užmegst bendrus ekonominius ryšius ir gyvent draugiškai. Tik apgailėtina, kad musų kaimynas musų norų nenori suprast. Mes, sako Tubelis, nekovojam prieš vokiečius kaipo prieš vokiečius, bet kovojame prieš tuos, kurie eina priešingai valstybinės santvarkos.

Iš čia paduotų Lietuvos ministerio Juozo Tubelio minčių išvada labai aiški, kuri reiškia, kad nežiurint jokių vokiečių grąsinimų ir gązdinimų "Rytų Prusais", lietuvių tauta stovi kaip uola ir yra pasiryžus atremt bile užpuoliką savo šalies gynimo reikale.

FELIKSAS VAITKUS SU LITUANIKA II PERSKRIDO ATLANTIKO VANDENYNĄ

Ballinrobe, County Mayo, Airių nepriklausoma valstybė, rugsėjo 25-tą. — Feliksas Vaitkus, 28 metų amžiaus iš Kohler, Wis., 21-mą rugsėjo, nuo Floyd Bennett Orlaivių stoties, kaip 5:45 iš ryto išskrido New York-Kaunas be sustojimo. Kelionės ilgis New York-Kaunas turi 4,500 mylių.

Vaitkus laimingai nuo žemės pasikėlė į orą su 8000 svarų vežimu. Prieš jam pasikelsiant į orą, antroje pusėje aerodromo buvo slaptai suvažiavę įvairus vežimai: ambulansas, ugniagesiai ir policija del tvarkos padarymo. Mat, buvo manyta, kad Lituanika II su tokia sunkenybe nepasikels į viršų, o jei ir bandys pasikelt, tai gali kas nors netikėto su jąja atsitikt. Bet lakunas pasikėlė ir išskrido Lietuvos link. Kelionė sekėsi iki Naujosios Žemė, o jau nuo ten teko lakunui susidurt su lietum, vejų ir šalčių. Jis skrido apie 10,000 ir 13,000 aukštumoje. Jam beskrendant tokioje aukštumoje pradėjo ledai formuotis ant orlaivio ir karboratorius veik užšalo. Lakunas pats matė kaip ledo žvakės kabojo ties orlaivio sparnų galais. Pats lakunas, kuris mažai teturėjo šiltų drabužių buvo perimtas šalčio. Šaltį lakunas galėjo pakęst, bet apšalimas orlaivio grąsino jam mirties pavojum. Jis sugalvojo ledą nušildyti ir todel leidosi nuo 13,000 pėdų aukščio iki 3,000 pėdų nuo vandens į miglas, lietų, vėją ir audras, kad išnešt savo gyvybę nors iki pirmutiniu sausžemiu ir jam tas pavyko, nors teko po miglas pasinarstyt nelyginant bangžuviai po Atlantikos vendenyną.

Lakunas Airijos reporteriams pasakė, kad ypatingai tuo momentu, kuomet jo orlaivį audros buvo pasigavę ir jau rengėsi tekšt į vandenyno gelmes, tai jo orlaivis Lituanika antra neapsakomai gerai veikė, kad atsilaikyt prieš audras, ir taip pat Vaitkus per miglas skrido veik 3,000 mylių iki pasiekė Airijos pakraščius. Jo kelionė buvo labai pavojinga. Jam perskridus apie 2000 mylių aklo skridimo, ant galo veik butų paklydęs, jei ne Airijos radijo stotis, kuri daug jam pagelbėjo dasipeikėt ir sulig orlaivy rodančių kelią instrumentų, laikytis tiesios linijos.

Kuomet lakunas už 3,000 mylių skridimo pamatė Airijos pakraščius, jam net akis nušvito ir jis skubinos ieškot Dublino aerodromo arba kokio kito orlaivių lauko. Lakunas nedaug kur toliau ir begalėjo skrist, kadangi jo orlaivy iš 700 galionų gesolino teliko tik 170. Jis buvo apskaitliavęs, kad su 700 galionų gesolino lengvai galės pasiekt Kauną, bet iš priežasties nepalankaus oro skridimui prisiėjo daug daugiau gesolino sunaudoti. Taigi, paskraidęs virš Airijos žemės ir nesuradęs jokios orlaiviam stoties, iš nuovargio ir gesolino stokos bandė nusileist į paprastą lauką į Ballinrobą, Majo apskrity. Bet čia besileidžiant jam, su motoru kas tai neaiškaus pasidarė ir todel negalėjo tinkamai orlaivį sukontroliuot, o bunant grublėtui laukui. orlaivis prarado ligsvarą ir vienas jo sparnas užgavęs žemę, lužo, ir taipgi nusileidimo pavažos susilankstė, bet pats lakunas likos tik sutrenktas, bet nesužeistas. Nusileidęs orlaivis, vietoj kad bėgti į priekš, pradėjo eit atbulas, ir tas lakuną išgelbėjo nuo sužeidimo.

Sustabdžius orlaivį lakunas iš aptrankyto orlaivio išsibriovė per duris ir pasiraivęs, skubinosi duot žinią vietos sargybai. Pribuvo 4 sargai, kurie pasiliko orlaivio sargyboj, o pats lakunas buvo vietos gyventojų priglaustas ir pavalgydytas.

Ant rytojaus lakunas kreipėsi į Dublino orlaivių inžinierius, kad tie peržiurėtų orlaivio stovį, kad išnaujo galėtų skrist Kaunan. Nuo pradžios buvo manyta, kad orlaivis bus galima į tvarką atvest bėgyje 24 valandų, bet inžinieriams apžiurėjus, patirta, kad orlaivio sutaisymas ims ilgesnį laiką.

Dabar svarstoma kas daryt, ar laukt kol orlaivį sutaisys, ar skrist svetimu orlaiviu, ar gal grįžt atgal į Ameriką? Sakoma, jei orlaivis nebus Airijoje sutaisytas, tai jo dalys bus persiųstos Kaunan.

Feliksas Vaitkus su savo lėktuvu Lockheed-Vega praskrido apie 3000 mylių, vežėsi daug laiškų ir vainiką ant Dariaus ir Girėno kapo uždėt. Kuomet Kaune buvo sužinota, kad lakunas Vaitkus išskrido Lietuvon, sekmadienį, į Kauno aerodromą susirinko apie 10,000 lietuvių ir laukė Lituanikos II atskrendant, bet kuomet buvo patirta, kad jis sustojo Airijon, visa minia išsiskirstė.

Sako, kad Karas Galima Prašalint

Bristol, Anglijoje, rugsėjo 25. — David Lloyd George, buvęs Didžiosios Britanijos Pasaulinio karo laikais premieru, pareiškė apskričio tarybos susirinkime, kad Europa gali karą prašalint, jeigu to norėtų. Sako, reikia tik nutraukt Italijos susisiekimas su Etiopija ir bus dalykas baigtas.

Mat, Anglija yra jurų karalienė, ir todel, jei Tautų Lygai priklausančios valstybė, Anglją paremtų, lengvai galėtų paiegos budu Italijos susisiekimą nutraukt, dagi neatsižvelgiant į Prancuziją, kuri pasiliktų Vokietijos sargybon. Italams bunant be vandenio susisiekimo, juk oru neišdrįs skristi Etiopijon, kad ten užmušinėt nekaltas moteris ir jų vaikus?

Šviesos Taupymo Laikas Užsibaigs Sekmadienio Ryte

New York, rugsėjo 26 d. — Laikas bus pasuktas atgal vieną valandą sekmadienį, rugsėjo 29-tą, valstijose, kurios pasiskolino vasaros saulės dienos šviesos taupymo planui. Rytinių valstijų didžiumoje ir kaikuriose vakarinėse valstijose laikrodžiai buvo pasukti atgal vieną valandą, 2-trą valandą ryto. Balandžio 28-tą dieną laikrodžiai buvo pasukti vieną valandą pirmyn. Net ir Connecticut ir New Hampshire valstijose, kurių įstatymai uždraudžia keisti valandas, dienos šviesos taupymas buvo plačiai naudojamas.

Japonijos Generolas Tadas Žada Sugriaut Kinijos Centro Valdžią

Tientsin, Kinijoje, rugsėjo 25. — Majoras Gen. Hayao Tada, komanduotojas Šiaurės Kinijos kariuomenių, puola Kinijos politikus ir ekonomikus už jų nepalankumą Japonijos imperializmui. Ypatingai jis puola centralinės Kinijos vadą Kaišeką, grąsindamas Nankingo valdžią sugriaut ir Koumintango partiją išardyt, o dabartinę japonų užimtą Šiaurės Kiniją padaryt atskira nuo Kinijos imperija taip kaip Mančukuo kad yra.

Gen. Tada sako, kol nebus nuversta Nankingo valdžia, tol anti-japoniška propaganda eis, ir galų-gale gali but susovietizuota.

ŽINIOS IŠ VISO PASAULIO

Addis Ababa, rugsėjo 24. — Etiopijos Emperatorius Haile Sellassie įsakė atidaryt kalėjimo duris per visą šalį, kad iš ten paliuosavus visus kalinius, išskiriant galvažudžius, bet ir tie bus paliuosuoti, jei jie sutiks stot į kariuomenę del šalies gynimo nuo užpuolikų.

Addis Ababa, rugsėjo 24. — Medikališkas skyrius pateikė korespondentams nepaprastą žinią, kad karas tarpe Italijos ir Etiopijos dar neįmanomas per ištisą mėnesį. Nors lietus jau sustojo, tačiau kaip tik po lietum, šalį užpuola drugis ir koliera, ypatingai Ogadeno tirlaukius prie Tigre upės. Tuojau po spalio mėnesio tų ligų perai dingsta. Jau ir dabar dalis italų kariuomenės serga drugiu.

Washington, rugsėjo 23. — Paskutiniu laiku Ispanija labai susirupinusi su šalies apsauga. Ypatingai ji kreipia domę į Balearic salas, kurios yra raktu del išėjimo į Viduržemines juras. Užtaigi ji organizuoja skaitlingą oro laivyną.

Angora, Turkijoje, rugsėjo 3. — Prezidentas Kamal sugrįžo iš vasarinių atostogų. Jis pareiškė susirupinimą link tarptautinės padėties, kuri gludi tarpe Etiopijos ir Italijos ir kuri liečia pačią Turkiją. Paskutiniomis dienomis Dardanieliai tarpe Aegean ir Marmorinių jurų įtakos sustiprinami, kad tokiu budu apsaugojus Mažąją Aziją nuo galimų ten įsiveržimų.

Maskva. — Iki šioliai Sovietų kariuomenėje nebuvo kitokių paaukštinimai pradedant nuo kadieriai". Bet dabar prasidės paaušktiniai pradedant nuo karininko baigiant maršalu. Tain pat Sovietuose išnyko pabriko darbininkų kontrolė ir mokyklų studentų mokyklos priežiura. Viskas pavedama vyresniųjų disciplinai ir prievartos keliu. O demokratinė santvarka pasilieka tiktai kaipo praeities prisiminimas.

Berlynas, rugsėjo 26. — 200,000 vokiečių jaunuolių konskriptuojama į Vokietijos apsaugos tarnystę ant meto ar daugiau aiko. Visi čia šaukiami jaunuoliai yra gimę 1914 metais. Jų valstybinė tarnyba prasidės su lapkričio 1-ma diena.

Addis Ababa, rugs. 25. — Dideli penki Emperatoriaus Haile Selassie's liutai pabėgę iš narvo papiovė vieną jų prižiurėtoją, o penkius kitus sunkiai sužeidė, papiovė keletą avių ir porą arklių. Tačiau po ranka pasisuko Nekouria, emperatoriaus gvardijos perdėtinis, kuris pasiėmęs kulkosvaidį visus penkius liutus patiesė ant vietos.

Washington, rugsėjo 26. — Prezidentas Ruzveltas išvažiavo į vakarus su prakalbomis. Tačiau prieš išvažiuosiant pavedė šalies administracijos atitinkamomis įstaigomis sunaudot kongreso paskirtus 4 bilijonus dolerių del šalies atsigriebimo reikalų.

Maskva. — Šiandien tarybos komisarai nusprendė naują patvarkymą del pažeboimo laisvosios meilės. Nuo šiandien jau rusai nebegalės maininkaut pačiomis nelyginant cigonai arkliais. Jei vyras prašys perskyros iis jos negaus iki žmona nesutiks ir antraip. O gavę perskyrą turės but atsakomingi už likusius vaikus. Netain kaip iki šioliai kad buvo, kad daugu ma vaikų nepažįsta savo tėvų, o tėvai vaikų.

500,000 ETIOPIJIEČIŲ LAUKIA PRIE RUBEŽIAUS

Londonas, rugsėjo 25. — Iš Addis Ababa imperatorius Haile Selassie telegrafavo Tautų Lygos sekretariatui, pranešdamas, kad jau Etiopija pasiuntė 500,000 kariuomenę link Italijos rubežiaus ir laukia, kada pradės Italijos pulkai pult juos.

Mussolini nemano skelbt karo ir sako, kad karo negali but su Etiopija — busią tik "episodė", (kas reiškia karui panašų nuotikį). Mussolini yra įsitikinęs, jog jo kariuomenė labai greitai "apsidirbs" su etiopiečių kariuomenę, ir netrukus taps jos diktatorium. Tačiau Etiopijos vadas kitaip mano, jis neišsigando Mussolini gązdinimų, bet rengia savo milijoninę kariuomenę, kad priešą atsakančiai aplupt.

Jau eina gandai, kad po Mussolinio nepasisekimo Afrikos link, laukia jo surios dienos. Žymus italų aviacijos vadas Balbo, numatomas Mussolinio vieton. Jau prasideda tarpusavinė kova tarpe Italijos vadų. Anglija yra pasiryžus Italiją visiškai perblokšt. Ji sulaikė Italijos kariuomenės gabenimą į Libiją, išvarė jų pulkus iš Arabijos, ir tai "taikos" laiku. O kas atsitiks, kuomet Italija pradės karą su Etiopija, kuomet veik visas pasaulis nusistatęs prieš grobuonius?

LIETUVA NUGINČINA VOKIEČIŲ MELUS LINK KLAIPĖDOS BALSAVIMŲ

Kaunas, rugsėjo 24. — Vokiečiai per savo radijus skelbia, pasauliui, kad Lietuva, esą, Klaipėdos gyventojams, vokiečiams atėmus balsavimo teises. Sako, buk 11,000 vokiečių negalėsią balsuoti laike Klaipėdos seimelio rinkimų, kurie įvyksta sekantį sekmadienį, 29-tą rugsėjo. Ir prie to dar vokiečiai prideda, kad esą Lietuvos vyriausybė iš Didžiosios Lietuvos sugrudus 10,000 lietuvių balsuotojų, kad papildyt tuščiąsias vietas".

Lietuva visus šituos vokiečių prasimanymus nuginčina, sakydama, kad Klaipėdos krašte yra tiktai 69 žmonės, kuriems tautybės teisės suspenduotos, tačiau ir jie, kaipo tos šalies gyventojai galės balsuoti Seimelio rinkimuose.

LIETUVIAI!
SKAITYKYT ir PLATINKIT
AMERIKOS LIETUVĮ

LIETUVIAI AMERIKOJ

Philadelphia, Pa.

Spalio 13 dieną kaip 2 val. po piet Lietuvių Muzikalėj svetainėj rengiamas pas mus milžiniškas viešas susirinkimas. Šis susirinkimas turės dvejopos svarbos a) paminėti 15 m. sukaktuves Vilniaus užgrobimo lenkais ir b) išklausyti pranešimo iš įvykusio lietuvių pasaulinio kongreso, Kaune. Paminėjimą rengia bendromis jėgomis Lietuvių Muzikos svetainė ir DLK. Gedimino klubas ir VVS. skyrius. Susirinkimo programa susidės iš raporto Pasaulio Lietuvių kongreso, kalbų, dainų, ir muzikos. Vedamąją kalbą ir raportą išduos buvusis atstovas — įgaliotinis VVS. skyriaus "Tėvynės" red. p. S. E. Vitaitis iš New Yorko.

Nėra abejonės kad philadelphiečiai lietuviai ir lietuvaitės norės išgirsti svarbių žinių, šviežiai parvežtų iš Lietuvos. Todėl pasiekus šiai žiniai skaitytojus, philadelphiečiai lietuviai turi paskleisti ją ko plačiausiai tarpe kitų savo artimų ir pažįstamų, įdant kiekvienas galėtų pributi susirinkiman ir išgirsti gyvu žodžiu naujausių žinių iš Lietuvos.

* * *

Rugsėjo 17 d. pas mus įvyko taip vadinama "Primary Election" miesto rinkimuose. Kaip pereitais metais valstijos rinkimuose ėjo kova partijų laimėti valstijos rinkimus, taip dabar miesto. Politiška kova už vadovybę miesto eina tarpe Republikonų ir Demokratų partijų. Kitos partijos čionai mažiausios reikšmės negali įsigyti, pasekėjų kaip ir neturi. Pralaimėjus valstijos rinkimus pereitais metais, republikonai tapo labai sudemoralizuoti. Tačiaus kaip tas senovės pasakose "baisunas-smakas" nukirtus jam galvas, jų vietoj naujos pasirodė. Taip ir republikonai praradę savo prestyžą ir įtekmę piliečių tarpe 1932 m. šalies, 1934 valstijos rinkimuose, 1933 jie čia daro viską jų galėje įdant neprarasti paskutinės tvirtovės. Jų didi dienraščiai pilni vedamų straipsnių apie demokratų netikumą, nežinojimą, nepatyrimą vesti tvarką šios šalies valstijos ir miesto reikalais. Politiški oratoriai per radio kas dien šaukias į dangų pagelbos gelbėti USA. nuo politikiškų "plėšikų", komunizmo įgyvendinimo šioj šaly, ir t.t. Republikonai sako, kad Pennsylvania buvo republikonų Gibraltaras šios šalies, miestas Philadelphia yra jų Gibraltaras šios valstijos. Pralaimėti šią paskutinę tvirtovę, reiškia republikonizmo visišką žlugimą. Laimėti republikonams miesto rinkimuose, reiškia republikonų atgyjančią galę. Iš čia jie rengiasi ir tikisi atgaivinti savo partiją, laimėt miesto rinkimus; pas kui valstijos, ir pagaliaus vėlei visą šalį ir į Washingtoną. Kaip ta strategija jiem nusiseks, tuo laiku sunku pasakyti.

Vietos lietuviai piliečiai yra labai susidomėję rinkimais. Vyrai ir moteris, naturalizuoti ir čia-gimiai piliečiai, tukstančiais balsavo. Norėdami matyti permainą miesto valdybos, didžiuma balsavo už demokratų partijos kandidatus. Lietuvius išjudino iš politiško miego veiklieji Lietuvių Amerikonų Demokratų Klubas ir Lithuanian Citizen Combine. Šių dviejų lietuvių politiškų organizacijų pasidarbavimą nemažai kas laimėta. Keli lietuviai gavo politiškus darbus kiti gavo darbus laike registracijos, dar kiti į registracijos komisijos narius, o vienam jau nuoliui išgauta (scholarship) 4 metam į kolegiją mokslus eiti. Gaila, kad pas mus dar nesiranda kandidatų į augštesnius urėdus. Bet yra vilties, kad metas, kitas, jų čia atsiras. Ypač jaunimas, kuris prisidėjo prie politiško judėjimo likos giliai užinteresuotas. Sako, kad nuo šio laiko ant toliaus mes tapsime didžiais politikieriais ir laikui bėgant įsigausim į prideringas mums vietas. Taip, lietuviškas jaunime, jum padaryta gera pradžia, tik neužmirškite pasižadėjimo. Jum atviras kelias į laimingesnę šio krašto gyvenimo ateitį.

Z. Jankauskas

Chicago, Ill.

PAKLAUSIMAS SLA. PILDOMAI TARYBAI

SLA. yra savininkas $15,000 bondsų lietuvių Auditorijos Chicagoj. Kadangi to Auditorija neišgali atmokėti nei sumos nei nuošimčių, tai susivienijimas rengiasi dabar paimti šį namą savo žinion. Tas viskas yra tvarkoj.

Bet dabar klausimas — ką turėt daryti SLA. su Lietuvių Auditorija? Šioj svetainėj įvyksta daug parengimų, mitingų ir pan. Ji yra dalinai papuošimas visos Bridgeporto kolonijos ir iš visų atžvilgių svarbu, kad Auditorija neptektų į svetimtaučių rankas.

Jeigu SLA. ją perimtų, tai naturalus dalykas ji privalėtų pasilikti globoj dalinai centro, dalinai vietinio susivienijimo, apskričio ir kuopų. Chicagoj ir jo apielinkėse yra keliolika šimtų SLA. narių ir pavedimas jiem auditorijos sukeltų nepaprastą upą ir paskatintų prie didesnio veikimo.

Tačiau, kaip girdėt, Pildoma Taryba dabar tariasi apie perleidimą Lietuvių Auditorijos vienai pašalpinei draugijai Chicagoj kuri ne tik neturi nieko bendro su SLA. bet tiesiog yra jo konkurentė. Ir perleidžia beveik pusdykiai, su nuostoliais. Sutartis jau esanti padaryta, tik dabar dar reikalinga ji patvirtinti.

Mums nesuprantamas toks Pildomos Tarybos pasielgimas. Ji bando atiduoti auditoriją kaipo Kalėdų dovaną tiems, kurie yra susivienijimo konkurentai vien del to, kad jie labai artimi žmonės p. Gugiui ir p. Bagočiui. Kaikurie tikrina, jog tai but netiesioginis auditorijos perleidimas "pažangiam" dienraščiui, kurio namas Chicagoj jau arti sugriuvimo.

Tokiose aplinkybėse norėtusi paklausti SLA. Pildomos Tarybos kokiem interesam ji tarnauja?

S.

Philadelphia, Pa.

LINKĖJOM LAIMINGO SKRIDIMO

Visi nudžiugom kaip pateko anglų laikraštis į rankas, kuris pranešė, kad Feliksas Vaitkus 21-mą dieną rugsėjo išlėkė į Lietuvą — New York — Kaunas!... Daug išsitarimų ir gražių minčių net visi malonaus įspudžio buvo sužavėti! Tame momente davėm ranką vienas kitam, taures kėlėm į aukštą ir sakėm "tegul Dievas jam laimina ilgoj ir pavojingoj kelionėj. Visi savo abejotinas svajones apie lėkimą metėm į šalį.

Per du metu prie to buvo ruoštąs ir galų gale visų reikalavimą žut-but pasistengė patenkinti. Kaip jau mums visiems yra žinoma, Vaitkus šeštadienio rytą dar saulei tekant, paliko Amerikos pakraščius ir nuskrido Lietuvos link. Visi kas tik buvom, linkėjom laimingos kelionės per platųjį vandenyną.

"Balandėlis"

Detroit, Mich.

AMERIKIETIS PROFESORIUS ĮDOMIAUJASI LIETUVA

Malbone W. Graham, Kalifornijos universiteto profesorius parašė musų poetui — Arėjui Vitkauskui laišką, kuriam pareiškia noro geriau pažinti Lietuvą ir prašo, kad Vitkauskas ir kiti lietuviai teiktųsi pasiųsti jam tinkamos medžiagos apie Lietuvą.

Prof. Graham kelis kartus lankėsi Lietuvoje ir dalvavo įvairiose diplomatinėse konferencijose, kuriose buvo svarstoma Lietuvos reikalai.

Dabar prof. Graham ruošia spaudai antrą pataisytą knygos "New Governments of Eastern Europe" laidą. Jis bus labai dėkingas visiems kas tik suteiks tokiai knygai tinkamos medžiagos.

Suinteresuotieji teiksis rašyti šiuo adresu: Prof. Melbone W. Graham, University of California at Los Angeles, 405 Hillgard Ave., Los Angeles, Cal.

LIETUVOS SPAUDA APIE DETROITIEČIUS

Lietuvos laikrašty "Sveikata ir Darbas" n-ry 7-tam, įdėtas pp. Medinių šeimos (vyro, žmonos ir sunelio) ir Arėjo Vitkausko atvaizdas. P. Skaidra ta proga rašydamas apie užjurio lietuvius ir jų socialinę buklę, pavadina minėtą šeimą typišką išeivių šeima. Jo nuomone Amerikos darbininkai turi įmanomą ekonominį gyvenimą.

M. Aukščiunienė

Ofiso Valandos: Nuo 2-4 ir 6-9
Sekmadieniais ir Šventėmis
Nuo 10-12 Iš Ryto
John Repshis, M. D.
278 HARVARD STREET,
Kam. Inman gat., arti Central Sq.
Cambridge, Mass.
Tel. Trowbridge 6330

Hartford, Conn.

VIETOS VISO PASAULIO LIETUVIŲ KONGRESO ATSTOVAI PARVYKSTA NAMO

Kleb. kun. J. Ambotas jau keletas savaičių kaip parvažiavo namo. J. Januškevičius, Jr. su savo žmona sėdo ant laivo rugs. 20 d., bus namie pabaigoj rugsėjo mėnesy, V. M. Čekanauskas, rodos bus namie pradžioj spalio mėnesio.

Manau, kad atstovai suteiks daug naujienų Hartfordiškiams lietuviams apie Kongresą ir Lietuvą. Ypatingai J. Januškevičius, Jr., filmininkas, galės daug ką pasakyti ir parodyti vaizdais apie Kongresą ir visą Lietuvą.

Kaip J. Januškevičius, Jr. praneša laiškais iš Lietuvos, šią vasarą Lietuvoje nufilmavo visą Dzukiją; Pademarkliniją ties Varėna; Viso Pasaulio Lietuvių Kongresą; Amerikos sportininkus; Amerikos lietuvių laikraštininkus; Lietuvos kariuomenės aviacijos šventę Kaune, ir daugybe gražiausių ir įdomiausių iš visos Lietuvos vaizdų, natural iškai spalvuotų.

Amerikos lietuviams bus labai malonu pirmu kartu natural iškai spalvuotus lietuviškus paveikslus pamatyti.

Todel gerb. parapijos, draugijos, klubai ir kuopos norinčios surengti tų gražių ir įdomių paveikslų vakarus rašykite greitai šiuo adresu: J. Janush, Jr., 219 So. Highland St., W. Hartford, Conn.

Pranešėjas

Philadelphia, Pa.

NETIKĖTA MIRTIS PATIKO ANTANĄ ŠIMANSKĄ

Antanas Šimanskis, įžymus kovotojas už darbininkų luomą, tiesiog staiga pasimirė, nes pradėjo sirgulioti vos tik sekmadieny, 15-tą rugsėjo, o penktadieny, 20-tą to pačio mėnesio jau jis nukeliavo amžinyston. Velionis mirdamas turėjo vos 42 metus amžiaus. Amerikoje išgyveno apie 25-kis metus. Kaipo šios šalies kareivis, dalyvavo pasaulinėje karėje. Mirdamas paliko sunų 18-kos metų jaunuolį, vardu Edmuntas ir moterį Kostanciją, iš Pranaičių, Lietuvoje, Skirsnemunyje, tėvą Konstantiną Šimanskį ir motiną Marijoną Kušlikytę Šimanskienę, (Lietuvoje), sesę Antaniną Rugevičienę ir brolį Joną; o čia, Amerikoje, sesę Marcelę Zaleskienę ir sesę Oną Sabaliauskienę, ir tolimesnių giminių. Amžiną atilsį jam. Nors Antanas Šimanskis pats per save prasilavino, bet buvo rimtas žmogus. Nors buvo griežtų radikališkų pažvalgų žmogus, tačiau mokėjo pagerbti ir kitų žmonių įsitikinimus ir jei prieš juos kartais ir argumentavo, tai rimtai — be pašaipų. Todel lai bus jam lengva ši svetimos šalės žemelė! O visiems giminėms pareiškiu širdingą užuojautą.

Kazys Vidikauskas

* * *

LINKSMA PRAMOGA

Šv. Jurgio parapijos mergelės-sodalietės 29-tai rugsėjo dienai ruošia linksmą pramogą, vadinomą "Radio and Card Party". Toji pramoga ruošiama naudai Šv. Jurgio parapijos ir ji prasidės lygiai 7-tą valanddą vakare, Šv. Jurgio parapijos svetainėje, bus suteiktos puikios dovanos gabiems kortų lošikams. Todel kiekvienam į tąją pramogą vertėtų atsilankyti. Tą prašo programos ruošėjos.

K. V.

Philadelphia, Pa.

PRIEŠAM PER NOSĮ "NOSĮ"

Visiems žinoma, ir neužginčijamas faktas! Visi pamena kai pribuvo iš Lietuvos vyriausybės įgalioti į Ameriką atstovai: p.p. Vileišis, Žadeikis, (dabartinis įgaliotas Lietuvos Atstovas Washington, D. C.), ir tuom laiku buvęs Kun. Žilius. Tai buvo 1920 metais.

Kada atvyko Lietuvos vyriausybės įgaliotinių komisija, pradėjo darbuotis Lietuvos Laisvės Paskolos Bonais, tada atsirado ir tokių kurie ėmė protestuoti, ypatingai Philadelphijoj, net išlaidė specijaliai spausdintus lapelius su tokiu užrašu, po antgalviu "Nepirkite Lietuvos Bonų!"

Tame lapely daug visko prirašyta, bet aš tik paskutinę tų lapelių dalį noriu visuomenei pareikšti Štai kaip jie skamba: "Įsitėmykite musų žodžius: Jųs už bonus neatgausit pinigų! O jeigu kurie nepaklausysite musų ir nusipirksit bonų, tai labai gražiai prašom, suvyniokit šitą lapelį ir padėkit sykiu su bonu, kad neprapultų. Kada norėsi gaut pinigus už boną atgal, perskaityk šį lapelį vėl, pamatysi kokia čia teisybė buvo parašyta. Bet tada bus tau labai karti teisybė". Po šituo pranešimu pasirašo sekamai: "Išleido Lietuvos Darbininkų Respublikos Šalininkai".

Brolau lietuvi, ar tik "nepamelavai?" Ar ne visai klaidingas tame lapely buvo skelbimas? Taigi, kurie spausdino tuos lapelius, jeigu dar jų turite, perskaitykite patys "šalininkai", ar tik nebus geri tie žodžiai kaip kad sakėte. Bet tada jums bus labai karti teisybė!

Visa kas tame lapely parašyta atsiimkit sau, kurie išleidėt tuos lapelius. Bonai visai pilnoj tvarkoj suformaliuoti, ir Lietuvos Vyriausybės patvarkymu Lietuvos Atstovybė Washingtone išmoka pilną sumą už Lietuvos Laisvės Paskolos Bonus, ir nėra mažiausios kliutės.

"Balandėlis"

Pažink Savo Krašto Grožį - Atsilankyk
LIETUVA
ŠVEDŲ AMERIKOS LINIJA
NEW YORK — KLAIPĖDA
Per Gothenburgą, Švediją
Laivakorčių kainos Trečiąja klase
Ten ..... $ 97.50
Ten ir atgal $167.00
J. A. V. mokesčiai atskirai
Laivų išplaukimai iš New Yorko:
GRIPSHOLM ..... Spalio 3
KUNGSHOLM ..... Spalio 23
GRIPSHOLM ..... Spalio 30
DROTTNINGHOLM Lapkr. 16
Tarp Švedijos ir Klaipėdos plaukioja 1934 m. statytas moderniškas laivas "MARIEHOLM". Platesnes informacijas teikia ir parduoda laivakortes visi musų autorizuoti agentai, taipgi visi musų skyriai.
SWEDISH AMERICAN LINE
21 State St., New York, N. Y.
10 State St., Boston, Mass.

Parinktini Veikalai Lietuviškam Teatrui

1)—**ATGAILA**—
Trijų aktų tragedija. Parašė Jonas Steponaitis. Lošime dalyvauja 6 vyrai ir 3 moterys. Pusl. 36. Kaina 25c.

2)—**Atsiliepė Širdelė**—
Vieno veiksmo dramatiškas vaizdelis. Lošia 4 vyrai ir 2 moterys, ir

Grybų Mišinys—
Vaikų teatrui. Lošia mažl berniukai ir mergaitės. Abu veikalukai vienoj knygelėj. Pusl. 32. Kaina 25c.

3)—**Bijunėlis—Komedija**—
ir drama 4-se veiksmuose 6-se atidengimuose su dainomis. Parašė žymus dramaturgas V. Nagurnoskis. Lošime dalyvauja 15 ypatų. Kaina 50 centų.

4)—**DĖDĖ APSIRIKO**—
Vieno veiksmo komedija. Parašė Juozas Naruševičius. Lošime dalyvauja 4 vyrai ir 3 moterys. Pusl. 27. Kaina 20c.

5)—**DOROS SARGAS**—
3-jų aktų drama, veikalas iš baudžiavos laikų. Lošime dalyvauja 6 vyrai ir 4 moterys. Pusl. 90. Kaina 50c.

6)—**Jonas Burbulas**—
Vieno veiksmo komedija. Lošime dalyvauja 3 moterys ir vyras. Pusl. 31. Kaina 25c.

7)—**Pirmą ir Paskutinį Kartą**—
Vieno veiksmo komedija. Lošime dalyvauja 2 vyrai ir viena moteris. Pusl. 26. Kaina 20c.

8)—**Po Apgarsinimui**—
Vieno veiksmo komedija. Lošime dalyvauja 4 vyrai ir 3 moterys. Pusl. 28. Kaina 30c.

9)—**Sušaldyta Dėdienė**—
Vieno akto farsas — komedija. Ši komedija pilna juokų ir gyvumo. Lošime dalyvauja 6 ypatos. Kaina 30c.

10)—**VAIKU TEATRUI**—
Keturios Metų Dalys, Raudona Kepuraitė ir Pasakų Karalaitė. Abu veikalukai vienoj knygelėj. 15 pusl. Kaina 15c.

11)—**Kalėdų Eglaitė**—
Fantastinis vieno veiksmo vaizdelis. Lošime dalyvauja 6 ypatos—berniukai ir mergaitės. 19 pusl. Kaina 10c.

12)—**Vaikai ir Burtininkė**—
Dviejų veiksmo komedeja. Lošime dalyvauja 8 ypatos—vaikai ir mergaitės. 18 pusl. Kaina 10c.

13)—**Kalėdų Išvakarėse**—
Vieno veiksmo scenos vaizdelis. Lošime dalyvalja 6 ypatos—2 vyrai ir 4 moterys. Pusl. 22. Kaina 10c.

14)—**Iš Didelio Rašto Išėjo iš Krašto**—
Vieno veiksmo vodevilius. Lošime dalyvauja 5 ypatos—3 vyrai ir 2 moterys. Pusl. 16. Kaina 15c.

15)—**Vaikai ir Burtininke**—
Dviejų veiksmų komedijėlė. Lošime dalyvauja 8 ypatos, 5 mergaitės ir 3 vaikai. 18 pusl. Kaina 10c.

16)—**Tiktai Kaime Musų Laimė** —
Vieno veiksmo vaizdelis. Lošime dalyvauja 6 ypatos ir burelis mažų vaikučių. 19 pusl. Kaina 10c.

17)—**Išmintingasis Senelis ir Geroji Onutė** —
Pasaka — Komedija. Lošime dalyvauja 4 asmenys, du vyrai ir dvi moterys. 22 pusl. Kaina 10c.

Iš čia sužymėtų veikalų-veikalukų, yra jie visi parinktinai pritaikyti Lietuviško teatro scenai. Jų pažymėtos Kainos sudaro $3.65, bet imant visus ant sykio, pasiųsim už $2. Adresuokite šitaip:

Amerikos Lietuvis
14 Vernon St. Worcester, Mass.

VALGIŲ GAMINIMO IR NAMŲ PRIŽIURĖJIMO KNYGĄ JAU SPAUSDINAMA
Tai bus jau iš eilės šešta laida šitos knygos atspausdinta. Šį sykį bus dapildyta kai kuriais skanumynų ir gerymų receptais. Duokit užsakymus tuojau. Knyga bus gatava dėl siuntinėjimo apie vidurį šio mėnesio. Kaina $1.00.
AMERIKOS LIETUVIS
14 VERNON ST. — WORCESTER, MASS.

DUONOS — PYRAGAI IR DEŠRAITĖS
Jei nori paragaut musų keptuvės įvairių rušių pyrago ir duonos, tai nepamirškite musų. Mes kepam lietuviško skonio duonas ir pyragus ir pristatom į piknikus bei namus. Žodžiu, mes kepam visą-ką ką tik lietuviai mėgsta valgyt. Kreipkitės pas mus —
WHITE BAKING CO.
227 CANTERBURY STREET — WORCESTER, MASS.
Telephone Dial 2-0659

Prof. Dr. Kazys Pakštas

KAME LIETUVIAI GALĖTŲ DAR KOLONIZUOTIS?

Paskaitą I-jam Pasaulio Lietuvių Kongresui, įvykusiam 1935 m. rugpiučio mėn. 11—17 d.d. Kaune, Valstybės Teatre.

1. Išeivijos tikslai tautiniu atžvilgiu. — 2. Emigracija ar kolonizacija? — 3. Kame dar galima kolonizuotis? — 4. Pirmieji pasiruošimai.

1. IŠEIVIJOS TIKSLAI TAUTINIU ATŽVILGIU.

Jau prieš 6 metus teko rašyti suglaustai apie musų emigracijos didžiąsias problemas[1]). Garbinga Pasaulio Lietuvių I Kongreso proga verčia mus ir vėl bent dalį tų minčių pakartoti.

Kiekvienas organizmas kovoje dėl buvio visomis išgalėmis stengiasi užtikrinti sau kuodaugiausia vietos ir gyvenimui tinkamų sąlygų. Beveik visa žmonijos istorija ir yra ta kova dėl erdvės po saulutės spinduliais, dėl geresnių gyvenimo sąlygų, tinkamesnės aplinkumos. Kiekviena tvirtai norinti gyventi tauta sąmoningai ar instinktyviai kovoja dėl žemės, kuri yra jos tautinės didybės pagrindas. Pajurių tautos kovoja ir dėl juros, nes uostai yra raktai į sausžemius. Kulturingos ir sąmoningos tautos veda tą kovą labai tiksliai ir planingai, o per tai jos ir tampa galingos, didžios. Ši kova geriausiai sekasi jureiviškoms tautoms, gyvenančioms prie atvirų okeanų. Į jų rankas pateko nuo Kolumbo laikų atrastosios žemės. Lietuva, jau prieš keletą šimtmečių išbraukta iš jureiviškų tautų tarpo, žinoma, negalėjo dalyvauti tose dalybose. Todėl dabar ir neturime žemės rezervo, taip reikalingo musų gyventojų gausiam prieaugliui. Tad beliko mums infiltracijos budu kovoti dėl reikalingos erdvės, dėl buvio.

Iš to, kas čia pasakyta, išeina, kad **pirmas ir svarbiausias išeivijos tikslas yra užtikrinti tautai daugiau erdvės jos dabartinei ir busimai plėtotei,** praplėsti pamatą jos busimai didybei. Antras, irgi labai svarbus, išeivijos tikslas yra **išugdyti senajai metropolijai tikrą draugą ir bendradarbį visuose kulturos, ukio ir politikos reikaluose, rėmėją nelaimėse.** Šį paskutinį tikslą galima gausiai pailiustruoti daugelio tautų pavyzdžiais: pirmoj eilėje graikų, armėnų, italų, lenkų, žydų ir kt. Bet šie dalykai juk puikiai žinomi ir iš musų pačių santykių su savo diaspora (atžala) Š. Amerikoje.

Masinė lietuvių emigracija prasidėjo labai vėlai:, tik apie 1880 m. Tačiau jau po 25 metų Lietuva pajuto savo kolonistų gerą širdį ir duosnią ranką. Prisiminkim nors keletą svarbesnių momentų: pirmąjį atbundančios Lietuvos laisvės troškulį 1905 m. lietuviai amerikiečiai parėmė tukstančiais dolerių ginklams ir propagandai; Tautos Namams Vilniuje sudėjo per 30.000 dol., "Saulės" Namams Kaune apie 20.000 dol. Katalikų Tautos Fondas nepriklausomybei propaguoti ir labdaringiems tikslams surinko apie 700.000 dol., Nepriklausomybės Fondas (liberalų) 90.-000 dol., prezidento Wilsono dienoje lietuviai surinko 230.000 dol. Lietuvos Katalikų Universitetui musų išeiviai sudėjo apie 50.000 dol. Nėra Lietuvoj žymesnės mokslo, kulturos ar labdarybės įstaigos, kuri nebutų gavusi kelių ar keliolikos tukstančių dolerių iš Amerikos lietuvių. Ir dabar Vilniaus lietuvių įstaigos stipriai jaučia duosnią amerikiečių ranką. Be aukų dar daugiau reiškia iš Amerikos kasmet persiunčiamos giminėms pašalpos ir dovanos: geresniais laikais jų kasmet Lietuva gaudavo vidutiniškai nuo 3 iki 5 milijonų dolerių. Lietuvos laisvės paskolos bonų musų kolonistai išpirko už 1.800.000 dol. Įvairios bendrovės sutraukė Lietuvon apie 2.000.000 dol., tik jų nepasisekimai sutrukdė tolimesnį kapitalų plaukimą iš Amerikos. O savo viešosioms įstaigoms (bažnyčioms ir parapinėms mokykloms) lietuviai amerikiečiai yra sudėję mažiausia 60 milijonų dolerių.

Moralinė išeivijos parama irgi labai daug reiškia Lietuvai, ypač sunkesniais momentais. Amerikos Lietuvių Tarybos surinktas milijonas parašų už Lietuvos nepriklausomybę buvo gal didžiausias moralinės paramos išreiškimas. Amerikos Lietuvių Taryba, atstovaujanti visoms centralinėms katalikų organizacijoms, atspausdino kelias dešimts tukstančių atsišaukimų (lietuvių, anglų ir prancuzų kalbomis), kuriuose suglaustai išdėstė Lietuvos istoriją ir teises į nepriklausomybę kartu su prašymu žemiau paliktoje tuščioje vietoje pasirašyti už Lietuvos nepriklausomybę. Ir visas milijonas įvairių tautybių ir tikybų amerikiečių pasirašė po tuo lietuvių atsišaukimu. Visi tie parašai paskiau buvo įteikti Amerikos valdžiai. Ar bereikia geresnės propagandos Lietuvos vardui tolimoj Amerikoj, kur musų šalis taip mažai buvo žinoma!

Europa, ypač musų gyvenamas jos kampas, ir ateity neapsieis be politinių ir ekonominių katastrofų. Tokiais pavojingais momentais patogiau yra turėti lietuvybės rezervus tolimose žemėse, negu visą tautą, gyvenančią vienoje vietoje. Mes jaučiam pagelbą palyginti neturtingų ir nelabai susipratusių kolonistų. Bet ši pagalba butų keliolika kartų didesnė, jei musų išeiviai butų taip turtingi, kaip olandų, žydų, armėnų ar kitų pirklybingų tautų. Tad Lietuvai nepaprastai svarbu yra turėti kur nors toli turtingą ir kulturingą naujokyną, kurs nelabai jau sunku butų sukurti turint tokį gausų gyventojų prieauglį ir taip gausingą išeiviją, kol kas dar netvarkomą ir be jokio plano išbarstytą gigantiškuose Pietų Amerikos plotuose.

2. EMIGRACIJA AR KOLONIZACIJA?

Stambiausioji musų išeivijos dalis susispietė Š. Amerikoje trikampy tarp Bostono, Baltimorės ir Čikagos. Budami menki žemdirbiai, nemokėdami amatų ir neturėdami pinigų, jie lengviausiai galėdavo įsikurti tik dideliuose pramonės centruose, kame lengviau rasdavo progų geromis sąlygomis išnuomoti savo tvirtus raumenis. Tad didžiausios tautos atžalos įsikurė didmiesčiuose, kaip Naujorkas, Čikaga, Philadelphia, Detroitas, Pittsburgas, Bostonas ir k. Jungtinėse Valstybėse apytikris musų išeivių skaičius vargiai bus didesnis kaip 650.000, kas sudaro tik ½% visų to krašto piliečių. Nė viename mieste, štate ar apskrity lietuviai nesudaro absoliutės gyventojų daugumos.

Į didmiesčius važiuodami iš skurdaus lietuviško kaimo, miestiškos kulturos neragavę, kartais visi bemoksliai, neturėdami geros inteligentiškos vadovybės musų išeiviai atsidurė ypatingai pavojingoje padėty nutautimo atžvilgiu. Miestai nežino kaimietiškos izoliacijos ir ramybės. Amerikos didmiesčių gatvėse, mokyklose ir parkuose kartu ažidžia ir draugauja keliolikos tautų vaikai. Jų visų bendra kasdieninė kalba — angliška. Gimtosios kalbos jie vos truputį temoka ir maža ja naudojasi. Amerikos lietuviškose šeimose gana paprastas reiškinys, kad tėvai į vaikus prašneka lietuviškai, o jų vaikai atsako jiems angliškai. Ir vieni kitus šiaip taip supranta. Gimsta lietuviškai-angliškas žargonas. Antroji, ten gimusi, karta ir tuo žargonu mažai besinaudoja, nors dar moka, o trečioji karta dažniausia nė to žargono nebemokės. Lietuvių laikraščiuose jau įvedama ir angliškų straipsnelių, nes jie ten gimusiems suprantamesni. Lietuvių kalbai išnykus, nutruks ir beveik visi Amerikos lietuvių santykiai su Lietuva, nes kitos lietuvybės žymės ten lygiai greit nyksta.

Kurie mažiau vertina žiaurią tikrovę, tie dar tiki, kad lietuvių parapinės mokyklos ir akademijos su kolegija išgelbės emigraciją nuo galutinio nutautimo. Tačiau prisiminkim, kad vietinių įstatymų leidžiama lietuvių kalbai skirti tik iki 3 val. per savaitę ir tiek pat lietuviškai dėstomai tikybai, o kiti dalykai dėstomi angliškai. Tad vien mokyklos pastangomis nepavyks musų išeivių lietuviškumo amžiams apsaugoti, o pasiseks tik sulėtinti išmirimo tempą. Sustabdžius naują imigraciją, kaip kitų tautų, taip ir musų naujokynai eina mažyn kasmet 2%, nes tokia yra mirtingumo rata, o naujų tautiškai atsparių jėgų mažai bepriauga. Iki 1924 m., rodos, nė vienoj lietuvių bažnyčioj dar nebuvo angliškų pamokslų, o dabar jie gana daugely vietų lenktyniuoja su lietuviškais; tokios tvarkos pageidaujanti žymi dalis priaugančios kartos, silpnai lietuviškai bemokančios.

Vargiai ar galėtų saugesne padėtimi pasidžiaugti ir naujoji musų emigracija milžiniškose Pietų Amerikos šalyse. Ir ten daugiau kaip 80% emigrantų susispietė didžiuosiuose miestuose, kaip Buenos Ayres, Montevideo ir Sao Paulo. P. Amerika mažiau biznieriška, bet lotyniška civilizacija ir judri nuotaika sudaro jaukias ir masinančias apystovas; graži, lengvai pramokstama kalba, draugiški, socialųs žmonės vilioja prie savęs kiekvieną ateivį ir migdo jo tautinę sąmonę, verčia užmiršti senąją tėvynę. Nesukurdami savo etnografiškos teritorijos, ten lietuviai jokiu budu negalės išlaikyti kelias kartas savo tautybės ir kalbos. Jų likimas irgi jau išspręstas: jų tolimesni ainiai mokės tik ispaniškai ar portugališkai ir ne visi bežinos iš kur jų seneliai yra kilę. Argentinoje lietuviai dar ne taip seniai gyvena, bet jų kalboje jau daug ispaniškų žodžių. Brazilijos lietuvių, vos prieš keletą mėnesių atvykusių iš Lietuvos kalboj irgi teko pastebėti portugališkų žodžių. Gauname įspudį, kad visose Naujojo Pasaulio valstybėse seniau nusistoję tradicijos, papročiai ir vyriaujanti valstybinė kalba daro daug greitesnės ir gilesnės įtakos visiems naujiems ateiviams, išrautiems iš senosios Europos, kur jie amžiais galėdavo išlaikyti savo kalbą ir papročius, net kęsdami dėl jų kartais labai sunkią priespaudą ir persekiojimus. Naujose žemėse dingsta senasai tautinis atsparumas, nes laisvė visus sužavi ir suvilioja.

Dabartiniu metu visame pasauly išbarstytas lietuvių atžalas galėtume pažymėti šiais apytikriais ir apskritais skaičiais:

Jungtinėse Valstybėse per	650.000
Sovietų Respublikose per	40.000
Vokietijoj per	40.000
Brazilijoj per	35.000
Latvijoj arti	30.000
Argentinoj arti	30.000
D. Britanijoj arti	20.000
Kanadoj per	10.000
Urugvajuje arti	10.000
Prancuzijoj ir kitur V. Europoj	5.000
Australijoj arti	1.000
Pietų Afrikoj apie	400
Kuboj ir Meksikoj	400
Tolimuose Rytuose apie	200
Visos diasporos	872.000

Taigi netoli milijono lietuvių gyvena už etnografinės Lietuvos ribų, apsupti svetimų kulturų ir išstatyti dideliems nutautinimo pavojams, dažnai be savų mokyklų, be bažnyčių, be lietuviško teatro, be geros tautiškai susipratusios vadovybės. Jeigu 9.-000 Montevideo lietuvių tenka tik viena lietuviška mokykla su 75 mokiniais, tai argi galima džiaugtis padėties tikrumu. Analoginė padėtis yra juk ir daugely kitų musų naujokynų, neplaningai išbarstytų tolimuose kraštuose.

Tad visi mes keliame klausimą: ar tikslu lietuviams tik bet kaip ir bet kur emigruoti? Ar neverta pereiti prie koncentruotos ir gerai paruoštos kolonizacijos? Jei nenorime lietuvių išmėtyti dumpingo budu ir geriausių, veikliausių savo žmonių be sąlygų dovanoti kitoms didelėms tautoms, tai senąją emigraciją butinai turime pakeisti nauja kolonizacija. Šio uždavinio sunkumas daugumą iš karto nugąsdina ir atbaido. Tačiau po keliolika metų užsieniuose gyvenusiems ir pastabiems veikėjams labai jau aišku, kad tik savoje etnografinėj aplinkumoj mes galėtume savo tautybę išlaikyti. Tai įrodo ne tik puikus prancuzų pavyzdys Rytų Kanadoj, bet ir daugelis kitų šiek ar tiek pasisekusių bandymų, kaip ukrainiečių V.Kanadoje, vokiečių ir lenkų Pietų Brazilijoj, vokiečių P. Čilėje ir p. Kolonizacijos reikšmė musų tautinei plėtotei yra nepaprastai didelė. Todėl jai realizuoti neturime gailėtis savo jėgų ir didesnių lėšų. Gerai paruošta kolonizacija tai lyg ir persodinimas tautos dalies į platesnius ir derlingesnius kraštus, kuriuose ji ateityje išleistų naujus, pilnus lietuviškos gyvybės diegus. Į kolonizaciją turime žiurėti kaip į patrijotinį žygį, užtikrinantį savo tautai daugiau erdvės, neardant pasaulinės taikos ir ramybės.

(Bus daugiau)

1) Baltijos respublikų politinė geografija, 1929 m., Kaunas 37—57 psl.

KARAS!

20-to Amžiaus Karas ant Žemės, Jurose ir Ore

Durtuvų grumtynės, nuodingi gazai, lėktuvų pašovimas, artilerijos griausmai, žmonių susprogdinimas ir kitos karo baisybės vaizdžiai aprašyta W. T. SCANLON'O parašytoje ir 1-ja premija Amerikoje apdovanotoje karo apysakoje

"DIEVE, PASIGAILĖK MUSŲ!"

(God, have mercy on us!)
400 pusl. Gražus, tvirti apdarai.
"Nedaugelis likusių knygų su gerais apdarais nupiginta ir parduodama po 1.00 (su persiuntimu)".
Pinigines perlaidas (money order) siųskit:

Amerikos Lietuvis
14 VERNON STREET — WORCESTER, MASS.

ATEIKITE PAMATYTI MUSŲ
Naują Rudeninių Batų Pasirinkimą
MYERS BATŲ KRAUTUVĖ
94 GREEN GATVĖS — WORCESTER, MASS.

Skuriniai, įvairios medžiagos, kombinacijos, patento odos ir sporto batai

Pavyzdžiai — Atskiros Poros — Gražinti Dirbtuvei
Paprastai $2.00 iki $4.00 Vertės
Dabar $1.45 ir $1.95

Specialiai:
Moterų "Goodyear Welt" ir "Arch Support" Batai .. $1.95
Vaikų Batai ..... už $1.29
"Best Wear" šliurės 79c

JONO SUSANINO AINIAI

Susanino ainiai, gyvenantieji dabar Korobovo kaime (Kastromos rėd. ir apskrities), — vadinasi "baltaariais" arba "baltaisiais", — t.y. išbaltintais, paliuosuotais nuo visų mokesnių ir pareigų.

1612 metais "patariant ir prašant" savo motinai, karalienei vienuolei Mortai Ivanovnai, Michailas Feodoravičius, raštu, lap kričio 30 dieną, dovanojo, "už tarnybę, už kraują ir už kantrybę" Susanino jo žentui Bagdanui Sobininui, Domino kaimo kaimiečiui, pusę kaimo Derevniščių ir liepė išbaltinti Sobininą su visais jo ainiais: "jam Bogdašai ir jo vaikučiams, ir anukėliams, ir praanukučiams jokių mokesčių ir pašarų ir vežimų... ir į kitus jokius mokesčius rašyti jo neliepė..."

Po dvylikos metų, tačiau, mirus Mortai Ivanovnai Derevniščių buvo atimti nuo baltaarių ir pakeisti tuščiaviete Korobovo (125 kil. nuo Domino), kurią Sobininio ainiai valdė ir prieš karą.

Paskui, 1644 metų rugp. 5 dienos raštu neleista įvažiuoti į Korobovo nei karvedžiams, nei ieškliams, o visais reikalais liepta duoti žinią jų skyriui didžiuosiuose rumuose: (nuo to laiko Korobovo ir yra rumų valdoma).

Tos privilegijos buvo patvirtinamos ir kitų karalių (caro Petro, imperatorienės Ekaterinos, imperatoriaus Nikalojaus I), ir, turint galvoje tai, kad padidėjo Korobovo gyventojai ir jų neturtas, juos net apdovanojo 1836 metais žeme 142 deš. skaičiuje. Drauge su tuo, palikę Korobovo gyventojus kaip ir pirma žinioje rumus valdybos, juos priskyrė artimiausiai priežiurai Kostromos gubernatoriui, kuris, tačiau, ne kitaip galėdavo įvažiuoti į jų gyvenamą vietą, kaip kiekvieną kartą su leidimu Rumų ministerio, be atsilikimų ypatingos svarbos, negalimų atsidėti; bet ir tai privalėdavo tuojau pat pranešti Rumų ministeriui.

Tokie išimtini palengvinimai ir privilegijos, rodosi, turėjo suteikti Sobinino nariams visišką gerovę. Bet iš tikrųjų išėjo visai ne tas: ir tokiose "laisvėse" baltaariai visuomet gyveno neturtingai, o ir prieš karą negalėjo pasigirti gerove: elgetiškas kaimas, trobos su langais be stiklų (iš kitos medžiagos), viduje dvokimas ir purvynas, — tokį ne jaukų įspudį teikdavo Korobo lankytojui.

Bet, juk, baltaariai gavo žymų paskyrimą! — galima pasakyti.

Taip, gavo; bet prieš karą 742 skirtos dešimtinės eidavo išdaliniman 280 šmočiukais, — baltaarių žodžiais. O ir tai daugiausiai tai nepatogi žemė, išniekyta dargi šmočiukais, už apie 30 kilometrų, dargi už 70 nuo Korobovo, gi arti kaimo yra viso 200 dešimtinių.

Todėl nustebėtinas ir baltaarių neturtas, kai jie surinkdavo tvirtai sėklas. Gi pagelbinių pramonių nėra, — ir tekdavo priveligiuotiems kaimiečiams gyventi malonėmis, turint viltį tai gimimo, tai vainikavimo.

Tos malonės dar labiau sudarkė baltaarius ir susilpnino jų siekimą savo jėgomis pagerinti savo dalią. Dargi esant baudžiavos teisei, kai daugelis baudžiauninkų kaimiečių sugebėdavo išsprukti iš vėžių ir pavirsti garsiais pirkliais. Korobovo gyventojai pasilikdavo tais pačiais pusiau elgetomis, kokie jie buvo ir prieš patį karą.

Arėjas Vitkauskas

NAUDOKIS ŠIAJA PROGA

Prisiųsk mums $2.00
O gausi 400 puslapių knygą
20 AMŽIAUS KARAS
Audimo apdaruose, vertės $1.00

Ir prie tos dar $4. vertės kitokių knygų
ir visos skirtingos

Apie Politiką, Ekonomiją, Socialogiją, Istoriją, Apie Pasaulinį karą; taipgi ton sąskaiton įeina įvairios pasakos, belitristika, poezija, juokai, sapnininkas, kiromantija, monai ir visokios kitokioos čia nesužymėtos knygos, kurias galima įsigyt šiame knygų išpardavime.

Įdėk konvertan $2.00 ir pasiųsk žemiau pažymėtu adresu, o mes pasistengsim tuojau pasiųst $5.00 vertės knygų išskaitant persiuntimo lėšas.

Amerikos Lietuvis
10 VERNON STREET — WORCESTER, MASS.

"Amerikos Lietuvio" Spaustuvėje Atlieka
Visokius Spaudos Darbus

AMERIKOS LIETUVIS

The American Lithuanian Weekly published every Saturday by Gabriel A. Kyba, 14 Vernon St., Worcester, Mass.

Yearly subscription: in U. S. $1.50 | In Foreign Countries 2.00
One half year ..... 1.00 | Single Copies ..... 5 cents

Advertising rates on application

Amerikos Lietuvis savaitinis laikraštis, išeina šeštadieniais, leidžiamas G. A. Kybos, 14 Vernon St., Worcester, Mass.

Metinė prenumerata: S. V. $1.50 | Užsieniuose—Lietuvoj 2.00
Pusei metų ..... 1.00 | Atskiras numeris ..... 5 centai

Prenumeratos pradžia skaitosi nuo užsirašymo dienos. Prenumerata turi but apmokėta iš anksto.

Entered as Second Class Matter September 29, 1914, at the Post Office at Worcester, Mass., under the Act of March 3, 1879.

DEL KLAIPĖDOS RINKIMŲ

I.

Klaipėdos Kraštas, apimąs 2442,8 klm. ploto žemės su 426 ketv. kilometrais vandenų, bendrai 1090 ketv. mylių, turi tik 150,000 gyventojų; tačiau naudojasi autonomija (savyvalda), kurią tam kraštui 1924 metais davė didžiosios valstybės (Anglija, Francuzija, Italija ir Japonija) ir Lietuva, kaipo to krašto iš anksto numatytas suverenas. Reiškia, Klaipėdos krašto savyvalda yra užtikrinta tarptautiniu aktu, kuris vadinasi Klaipėdos Konvencija (Memel Convention). Klaipėdos Krašto gyventojai turi teisę rinkti į Seimelį 29 atstovus. Klaipėdos Krašto administratyvinė valdžia yra Direktorija, kuri priklauso Lietuvos Prezidento skiriamam Gubernatoriui; tačiau sulig konvencijos, Direktorija turi gauti Seimelio pasitikėjimą. Reiškia, kokis yra Seimelio sąstatas, tokis turi buti ir viso Klaipėdos Krašto Valdžia — Direktorija.

Jau pradedant 1925 metais yra buvę keturi Seimelio rinkimai. Dabar 29 rugsėjo įvyksta penkti rinkimai. Nors lietuviai Klaipėdos Krašte yra didžiumoje, bet nėra taip tvirtai tautiškai susipratę ir susiorganizavę, kaip tenykščiai vokiečiai. Todėl Seimelio rinkimai visados buvo tikros varžytinės tarpe vokiečių ir lietuvių ir betgi vokiečiai rinkimus laimėdavo; laimėdavo ypač dėl to, kad jiems visokiais budais padėdavo užnemuniečiai vokiečiai.

Didelios reikšmės rinkimuose turėjo ir tas liudnas faktas, kad daugelis klaipėdiečių ukininkų (laukininkų) turėjo nelaimės tapti Vokietijos bankų skolininkais.

Štai koks yra Klaipėdos Krašto sąstatas gyventojų tautybės atžvilgiu, sekant ne lietuviškos, bet vokiškos statistikos žiniomis: patys vokiečiai, per 500 metų neįveikę lietuvių klaipėdiečių suvokietinti, turėjo pripažinti, kad sulig 1905 metų visuotino gyventojų sąrašo visame Klaipėdos Krašte lietuviškai kalbančių buvo 68,035 arba 48,3%, gi vokiškai kalbančių 71,556 arba 50,8%, kitų 1,261 arba 0,3%, o išviso 140,852 gyventojų. Taip tai rodo valdiškoji vokiečių statistika. Tačiau vokiečių dvasininkų 1912 metų metraštis duoda žymiai kitonišką vaizdą: lietuvių buta 71,810 arba 51,9%, vokiečių buta 66,719 arba 48,1%. Tat negali buti abejonės, kad lietuviams visasame Klaipėdos Krašte priklauso bent 52% didžiuma; tas lietuvių nuošimtis yra be abejo gerokai pakilęs (iki 2/3) šiais laikais (1935 m.). Tik pačiame Klaipėdos mieste lietuviai yra mažumoje ir sudaro tik apie 30%.

Betgi keturių seimelių rinkimų išdavos buvo tokios:

	Lietuviškų balsų %	Lietuvių atstovų
I Seimelis 1925 m.	6,0	2
II Seimelis 1927 m.	13,4	4
III Seimelis 1930 m.	17,7	5
IV Seimelis 1932 m.	18,2	5

Faktinai daugelis lietuvių budavo išrenkami atstovais ir kitose partijose, tik jie bevelijo vokiečių klausyti negu lietuviško krašto interesus ginti. Čia tas ir budavo įvairių nesusipratimų priežastis. Vokiškos krypties atstovai bevelyjo klausyti Berlyno pageidavimų ir todel nepakęsdavo tokios Direktorijos, kuri matė, kad Klaipėdos Krašto ateitis ir gerovė paeina iš Lietuvos Respublikos. Ištikro, pavyzdžiu, menkutis Klaipėdos uostas prieš Didįjį Karą, tik dešimti metų pabuvęs Lietuvos valdžioje, išaugo į pirmaeilį Baltijos juros portą. Kyla klausimas, ar klaipėdiškiai ir per šiuos ateinančius rinkimus nesusipras? Ar jie kaip pirmiau išsigąs Berlyno grąsinimų ir aklai pasiduos trukšmingai vokiečių propagandai?

II.

Klaipėdos Krašto seimelio rinkimai, kurie įvyksta 29 dieną šio rugsėjo mėn. netikėtai įgyjo tarptautinės reikšmės. Panašių rinkimų, kaip matėm, buvo jau keletas; tenai ir čia, rodos, nieko nepaprasto neturėtų buti. Tačiau dėl ateinančių Klaipėdos rinkimų nepaprastai subruzdo vokiečiai kaimynai; tais rinkimais gyvai domisi Didžiosios Valstybės; suprantama, kad tie rinkimai negali ir Lietuvai nerupėti.

Nuo Boettcherio, Neumano ir Sasso bylos laikų vokiečių propaganda prieš Lietuvą yra pasiekusi milžiniško laipsnio. Propagandistai-vokietininkai per radio, per parodas ir slaptais budais dažnai peršoka papraščiausio padorumo rybas. Jie dažnai mėgsta lietuvius kolioti ir Lietuvą pravardžioti barbarišku ar aziatišku kraštu; neapseidavo be langų daužymo ir kitokių kriminališkų veiksmų, už kuriuos kai kam tekdavo kalėjimo ragauti. Prie to viso Berlyno vyriausybė sugalvojo piktą ekonominį prieš Lietuvą spaudimą, neįsileisdama Lietuvos žemės ukio produktų. Galų gale ir pats Reicho viešpats neiškentė ir prabilo. Jo 15 rugsėjo pasakytoje Neuremberge kalboje ryšium su ateinančiais Klaipėdoje rinkimais, nesigailėta grąsinimų Lietuvai ir užgauliojimų Aliantų ir Tautų Sąjungos adresu. Tarp ko kito ten buvo pasakyta, kad "Klaipėdos Kraštas buvęs Vokietijai išvogtas ir kad ta vagystė (robbery) buvo legalizuota per Tautų Sąjungą". Jei pats Vokietijos viršininkas tokiais žodžiais rado galimu apibudinti Klaipėdos klausimą, tai lengva suprasti, kaip elgiasi eiliniai Klaipėdos agitatoriai.

Čia tenka prisiminti senovės istoriją, kuri nusako, kad tą kraštą XIII amžiuje nuo Žemaitijos atplėšė ne kas kitas kaip kryžiaus ženklu prisidengdami vokiečiai; gi netolimos praeities (1919) dokumentai parodo, kad Klaipėdos Kraštą vokiečiai prarado pasirašydami Versaliaus sutartį, kurios 99-me posme pasakyta: "Vokietija atsižada Didžiųjų Valstybių (Aliantų) naudai nuo visų teisių ir titulų prie teritorijos (toliau eina tos teritorijos, Klaipėdos Kraštu vadinamos, aprašymas)".

Tiesa, Versaliaus sutartis buvo nugalėtiems vokiečiams padiktuota, tačiau priežastis, dėl kurios Aliantai atskyrė Klaipėdos Kraštą nuo Vokietijos, visiems yra labai gerai žinoma; jį buvo pareikšta Aukščiausios Aliantų Tarybos pirmininko M. Clemenceau sekančiais žodžiais (imant anglišką tekstą):

> "the region in question has always been Lithuanian; the majority of the population are Lithuanian in origin and language; the fact that the town itself is in great part German would not justify the maintenance of this region under German sovereignty, particularly in view of the fact that the port of Memel is the sole maritime outlet for Lithuania. It has been decided that Memel and the neighboring region should be handed over to the Allied and Associated Powers because the status of the Lithuanian Territory is not yet determined".

Lietuviškai:

> "kalbamas kraštas (t.y. Klaipėdos) visados buvo lietuviškas; krašto gyventojų didžiuma kilmės ir kalbos atžvilgiu lietuviai; faktas, kad pats Klaipėdos miestukas yra didžiumoje vokiškas, nepateisina to krašto palikimą vokiečiams, ypač dar ir dėl to, kad Klaipėdos uostas yra Lietuvai vienintėlis išėjimas į jures. Yra todėl nutarta, kad Klaipėdos miestas ir apylinkė turi buti peruota Aliantams, nes Lietuvos status nėra dar išspręstas".

Taip buvo pasakyta 1919 metais. Todel yra visiškai aišku, kad Klaipėdos Kraštas buvo nuo Vokietijos atskirtas atvirai, o ne "išvogtas", nes tas kraštas buvo ir yra lietuviškas. Aliantai tuomet nematė jokio reikalo net plebiscitui, tat jokio pažado vokiečiams ir nebuvo duota.

Tokiu tai budu Klaipėda atsidurė Aliantų rankose. Vėliau, kai Aliantai vilkino Klaipėdos Krašto perdavimą Lietuvai, tai 1923 metais klaipėdiškiai lietuviai sukilo ir pareikalavo, kad originalė Klaipėdos nuo Vokietijos atskirimo idėja butų įvykdyta, taip kaip Aliantų 1919 metais žadėta. Taip ir buvo padaryta pavydale Klaipėdos Konvencijos. Aliantai, perduodami Klaipėdą Lietuvai, pasielgė logingai ir teisėtai, jie turėjo pilną legalę teisę Klaipėdą perduoti Lietuvai, neatsižiurėdami, ar buvo ten lietuvių sukilimas, ar ne, nes Versaliaus sutarties minėtame 99-me posme yra dar taip pasakyta:

> "Germany undertakes to accept the settlement made by the Principal Allied and Associated Powers in regard to these territories, particularly in so far as concerns the nationality of the inhabitants".

Lietuviškai:

> "Vokietija apsiima pripažinti patvarkymą, padarytą per Aliantus, liečiantį kalbamas teritorijas ir ypač kiek tai liečia gyventojų pilietybę".

Tokie tai yra objektyvūs Klalipėdos "pavogimo" ir "vagystės" legalizavimo faktai.

III.

Kai prieš Lietuvą kurstoma, kad buk "vokiečiai Klaipėdos Krašte per keletą metų kankinami (?) vien del to, kad jie yra vokiečių tautos žmonės ir dėl to, kad jie nori ir likti vokiečiais; kad su jais elgimasi pikčiau negu su prasikaltėliais tik dėl to (?) kad jie yra vokiečiai", — tai noroms-nenoroms tenka prisiminti neumaninkų ir sassininkų bylą, kuri visam pasauliui betgi parodė, kad Lietuva negali toleruoti išdavikiškų veiksmų, kurių tikslas buvo Lietuvos suverenumą Klaipėdos Krašte panaikinti.

Kas yra buvęs Lietuvoje ir ypač Klaipėdos Krašte negalėjo nepastebėti, kad vokiečių teisės kaip Klaipėdos Krašte, taip ir visoje Lietuvoje yra 100% respektuojamos ir lojalūs vokiečių kilmės piliečiai yra net aukštai gerbiami. Kaune vokiečiai turi net savo gimnaziją, kurią vyriausybė net pašalpų duoda, kada Vokietijos pusėje gyvena lietuviai neturi nieko. Klaipėdos Krašte, kur, einant Konvencija, viešose įstaigose ir mokyklose privalo buti lietuvių ir vokiečių kalbos lygybė, — vokiečiai tebesinaudoja žymiomis ir pirmenybėmis lietuvių sąskaiton.

Neuremberge dar buvo viešai padarytas Lietuvai priekaištas buk Lietuva ryšy su ateinančiais Klaipėdos rinkimais laužanti Konvencijos nuostatus. Tam priekaištui atremti prisimintina Lietuvos Prezidento pareiškimas, duotas Associated Press atstovui Palangoje; prezidentas pasakė, kad "negali buti abejonės, bet kokie patvarkymai kuriuos Lietuvos Vyriausybė manytų reikalinga eventualiai dadryti, bus padaryti griežtai prisilaikant Klaipėdos Konvencijos".

Rugpiučio mėnesy yra paskelbta "Vyriausybės Žiniose" Lietuvos Seimo rinkimų įstatymo pakeitimas. Tie pakeitimai panašiai taikomi ir Klaipėdos Kraštui. Tai yra teisės atžvilgiu naturalis dalykas. Jei kas tvirtintų, kad rinkimų pakeitimai ar kiti kurie Lietuvos veiksmai nesuderinami su Klaipėdos Konvencijos esme, tai tokį dalyką tegalėtų išspręsti Tarptautinis Teisingumo Teismas.

Lietuvos Užsienių Reikalų Ministeris iš Tautų Sąjungos Tribunos Genevoje iškilmingai pareiškė visam pasauliui, kad Lietuvos vidaus ir užsienio politikos pagrindas yra griežtas ir lojalus tarptautinių pasižadėjimų pildymas ir pasiryžimas taikingai sugyventi su kaimynėms valstybėmis. Kiekvieną ginčą ar nuomonių skirtumą dėl tarptautinių pasižadėjimų vykdymo, ar tai Vilniaus byloje ar Klaipėdos Konvencijos, Lietuvos Vyriausybė vra pasiryžusi išspręsti Haagos Tribunole. To tribunolo sprendimai jau dvejais atvejais įrodė Lietuvos kaimynams ir visam pasauliui Lietuvos lojalumą sutartims.

Nežiurint į propagandos vėsulą, Klaipėdos rinkimai įvyks ir politiški vėjai aprims. Šiuo tarpu lietuviams nedera sielotis ir įsivaizduoti padidintą pavojų; bet ramiai ir šaltai reikia budėti ir nepaliaunamai stiprinti lietuvišką atsparumą.

Lietuvos Pasiuntinybės Informacijų Skyrius
Washington, D. C.

PRALEISKITE ILGUS RUDENS IR ŽIEMOS VAKARUS NAUDINGAI - SKAITYDAMI ŠIĄS ĮDOMIAS KNYGAS PRISIŲSTAS KĄ TIK IŠ LIETUVOS

Vaikų Auklėjimo Vadovėlis Motinoms	35c
Aukso Knygelė, Apie Mandagumą Vyrams	35c
Geografija: Azija, Amerika, Australija, Afrika	$1.40
Pasakojimai Iš Gyvulių Gyvenimo	$1.00
Laiškai Busimąjai Sužadėtiniai	75c
Dramblys Karis, (Mukerdži)	$1.00
Šešėlių žmonės, Sacchetti	50c
Meilės Prakeiktos Sielos	75c
Špionažo Paslaptys, (1914 — 1918 m.)	75c
Mokslo Pasakos Ir Pasakojimai	$1.00
Pirmieji žmonės Mėnulyje	$1.40
Juros Vilkai, 2 Tomai	$1.50
Aistrų Kova	50c
Snaudžiantis Milžinas	$1.40
Paslaptingas Radinys, Nikas Karteris, 63 pusl. knygelė	35c
Rudolfo Valentino Gyvenimas, E. Ramond	50c
Kaip Apsisaugoti Nuo Ligų, Dr. E. M. Geravičius	50c
Į Aukso šalį, Joseph Spillman, S. J.	50c
Pilsudskis, Aldanavo	50c
Žydų Rinktinės Apysakos, Vertimai	$1.00
Dubrovskis, Puškino	50c
Mėlynoji Ranka, E. Wallace	$1.00
Zuzi Soka, A. Narkevičius	$1.00
Durys Su Septyniais Užraktais, E. Wallace	$1.00
Dvasios ir žmonės, Z. Lagerloff	50c
Raudonasis Ratas, Edgar Wallace	75c
Šarunas, B. Sruoga	45c
Žaliasis Miestas, P. Mašioto vertimas	60c
Juodoji Knyga	$1.00
Šventoji Gėlė, J. Kazėno vertimas	$1.00
Canterville Vaiduoklis, J. Jablonskio vertimas	35c
Saulės Sunus, J. London	50c
Nepaprastį Nuotikiai Arsenijaus Lupino Auksinis Trikampis	50c
Vagis Džentelmenas A. Lupenas	75c
Esmaičio Sakalėlis, 1928 m. laida	$1.00
Esmaičio Sakalėlis, 1929 m. laida	$1.25
Spindulėlis, Skaitymai mokiniams	75c
Negyvoji Gamta — Oras — Vanduo — Žemė	35c
Arsenijus Lupenas Prieš Sherloką Holmes	75c
Pamokslai Idėjos Broliams	25c

NAUJI TEATRU VEIKALAI

1. Lietuviškos Vestuvės, V. Galinaitis — 2 Veiksmų, 4 paveikslų vaizdas	50c
2. Šėtono Karalystė, P. Vladimirovas, Dviejų Vaizdų Pasaulinė Tragedija	50c
3. Perkunija, A. Ostrovskio — Penkių Veiksmų Drama	50c
4. Tėviškė, 3 Veiksmų Tragedija, A. K. Puidos vertimas	.50c
5. Dramos, A. K. Puida	$1.00
6. Mano Taurė, P. Vaičiunas	50c
7. Vaikų Džiaugsmai: "Už Vilnių"; "Į Mokyklą"; "Neklauzada Kazytė"; "Mokytojo Varduvės"; "Močiutės Dovanėlė	50c
8. Potašas ir Perlamutras	50c

Kreipkitės

AMERIKOS LIETUVIO KNYGYNAS

14 VERNON STREET — WORCESTER, MASS.

SVEIKATOS SKYRIUS

Šį skyrių tvarko ir prižiuri
AMERIKOS LIETUVIŲ DAKTARŲ DRAUGIJA
Rašo DR. S. BIEŽIS, gydytojas ir chirurgas, Chicago

VAISIADULKIŲ SLOGOS

Pavasary ir parudeniop beveik vienas nuošimtis visų gyventojų suserga ypatinga kvėpavimo organų liga, vadinama vaisiadulkių slogomis (hay fever). Nors ši liga nėra taip pavojinga, vienok gana įkiri ir varginanti. O jei pasikartoja iš meto į metą, tai ilgainiui įsigali net tikrasis dusulys, kuris tik retais atsitikimais tegalima visiškai išgydyti.

Šia liga daugiausia serga parudeniu, kuri prasideda apie vidurį rugpiučio mėnesio. Nei iš šio, nei iš to taryčiaus be jokios priežasties asmuo pradeda po truputį kosėti, nosis niešti ir vandeniuoja, akys peršti ir rausta. Nepatyręs ligonis iš pradžios mano, jog "pagavo" paprastą šaltį. Vienok juo toliau, tuo padėtis blogėja ir vis įkiresnė darosi. Pagalios, rimtesniais atsitikimais, liga pasiekia tokį laipsnį, kad žmogus kosti veik be paliovos, užmigti retai kada tegali, kartais net turi didelio sunkumo kvėpuoti. Nosis nuolatai vandeniuoja ir užsikemša, o akys esti visados paraudusios ir negalima aiškiai matyti. Ir taip tęsiasi iki šalnos pasireiškia, kuomet savaimai be jokio gydymo liga palengva pranyksta.

Priežastis šios ligos yra tulų žolių vaisiadulkės, kurios vėjo nešiojamos patenka į žmogaus nosį, burną ir plaučius, kame sukelia ypatingą erzinimą, kuris ir pagamina čia kalbamą ligą. Visi įtraukiame tų dulkių, tačiau tik apie vienas iš šimto tesuserga. Išaiškinimas yra tame, kad tik ypatingai jautrųs asmenys vaisiadulkėmis tesuserga, gi visus kitus nei nepaliečia. Taigi savotiškas jautrumas ir vaisiadulkės pagamina šią ligą.

Apsisaugoti tegalima tik vienu iš dviejų budų: pašalinti visas šią ligą gaminančias žoles arba pačiam ligoniui išvažiuoti ten, kur tokių žolių visai nėra. Vienas ir kitas budas labai sunkiai įvykinimas, ypač pirmasis. Taigi šiuo keliu ligonis mažai vilties randama. Buvimas viduje prie uždarytų langų šiek tiek palengvinimo randama, mat ten mažiau vaisiadulkių įsigauna. Nereikia eiti arti, kur tokių žolių randasi ir kuomet vėjas siaučia, tai reikia viduje buti užsidarius visus langus. Yra tam tyčia koštuvai padaryti, kurie įstatomi į langus, kad sulaikyti vaisiadulkių vidun įsigavimą. Tai dažnai ligoniui gerokai pagelbsti, bent kuomet jis esti viduje. Geriamais vaistais tik galima tikėtis laikinio palengvinimo, o neišsigydymo.

Ši liga pasikartoja kas metą ir prasideda veik vis tuo pačiu laiku. Be ypatingo gydymo, tik labai išimtinuose atsitikimuose tegalima laukti išgyjimo arba kad ir bent kokio pagerėjimo. Geriausių pasėkų duoda, tai ypatingai pagamintų vaistų leidžiama po oda. Tai reikia daryti keleta arba dažnai net kelioliką sykių, geriausia pradėjus įšmirškimus kokias šešias savaites iš anksto. Šiuo budu gana dažnai ligonis galima visiškai išgydyti. Kad gavus geriausių pasekmių, reikia pilnos ligonio kooperacijos iš vienos pusės ir sąžiningo sumanumo iš gydytojo pusės.

IMIGRANTŲ PROBLEMOS

DEKLARANTO NAŠLĖS NATURALIZAVIMAS

Klausimas: Mano vyras išsiėmė pirmas popieras, bet jis numirė keliais mėnesiais prieš įgijimą pilnos pilietystės. Ar teisybė, kad aš galiu naudotis jo pirmomis popieromis?

Atsakymas: Pagal pilietystės Akto iš gegužės 24 d., 1934 m., našlė arba vaikai mirusio ateivio negali prašyti antrų popierų su to ateivio pirmomis popieromis. Jeigu Tamsta nori tapti Suv. Valstijų piliete, tai turi išsiimti savo pirmas popieras atskirai.

NATURALIZUOTŲ KANADIEČIŲ IMIGRACIJOS TEISĖS

Klausimas: Aš atvykau į Kanadą aštuoniais metais atgal, ir tapau Anglijos piliečiu. Ar aš su Kanados pasportu galiu atvykti į Suv. Valstijas, nepaisant kvotos, kaipo kanadietis.

Atsakymas: Ne. Atvykstančio ateivio imigracijos stovis nuspręstas pagal šalies gimimo ir ne pagal pilietystę. Vientik vietiniai kanadiečiai gali atvykti į Suv. Valstijas kaipo nekvotiniai imigrantai, nors dabar net ir atvykusieji nekvotiniai imigrantai turi pristatyti darodymų, kad jie netaps visuomeniškomis sunkenybėmis po įleidimu.

POLIGAMISTAI NEGALI TAPTI PILIEČIAIS

Klausimas: žmogus, čia gyvenantis, buvo nubaustas, keli metai atgal, už dvipatystę. Dabar nori išsiimti Amerikos pilietystės popieras, ar jis gali paduoti pirmą aplikaciją?

Atsakymas: Tas priguli nuo teismo nusprendimo. Po įstatymu, žmogus, kuris yra poligamistas negali prašyti naturalizacijos arba pilietystės.

UKININKAI NEPALIUOSUOTI NUO NATURALIZACIJOS KVOTIMŲ

Klausimas: Gyvenu ant ukio, musų apielinkėje nėr jokių mokyklų suaugusiems ir todel aš negaliu prisirengti prie naturalizacijos kvotimų. Nežinau ką daryti. Man buvo pasakyta, kad ukininkai gali išsiimti paskutinias popieras be jokio kvotimo. Ar tai teisybė?

Atsakymas: Vientik gyventojai federalių "homesteads", bet ne ateiviai ukininkai yra paliuosuoti nuo naturalizacijos kvotimų. Lengviausias budas prisireniti tokiam kvotimui yra lankyti vakarinę mokyklą, bet kur nėr tokių mokyklų, tai vistiek gali pasimokinti iš knygučių, kurias išleidžia Bureau of Naturalization. Tąs knygutes galima gauti iš artimiausios viešos mokyklos arba tiesiog nuo to biuro ofisų, Washingtone. Pasiųsk jiems laišką, prašydamas, kad pasiųstų naturalizacijos knygutę. Bet jeigu žmogus nori tik klausimus ir atsakymus, kuriuos egzaminatorius užklausia, tai gali tuos rasti knygutėje "How to Become a Citizen of the United States", kurią pagamino Foreign Language Information Service, 222 Fourth Avenue, New York City. Kaina tos knygutės yra 25 centai už kopiją.

DOVANOS NATURALIZACIJOS OFICIERIAMS SULAIKO KANDIDATUS NUO PILIETYSTĖS

Klausimas: Jeigu tik pagreitintų išgavimą pilietystės popierų aš norėčiau duoti kokią nors dovaną egzaminatoriui. Aš tikiu, kad esu prisiruošęs, bet žinau, kad, kuomet man prisieis imti kvotimą, tai aš iš nerviškumo negalėsiu tinkamai išlaikyti.

Atsakymas: Nelabai senei žmogus Buffalo mieste paliko naturalizacijos egzaminatoriaus ofise konvertą su savo kortele ir tame pat konverte jis įkišo dešimts dolerių. Egzaminatorius atidaręs tą konvertą rado tuos pinigus ir apie tai tuoj pranešė teisdariui John Knight, kuris įsakė atsakyti aplikanto prašymą. Teisdarys taipgi išleido persergėjimą visiems kandidatams del pilietystės, kad jie nebandytų papirkti naturalizacijos darbininkus.

Įstatymas aiškiai draudžia naturalizacijos biuro darbininkus "reikalauti, prašyti, kolektuoti arba imti" kitų užmokesčių, arba pinigų, apart tų, kuriuos įstatymas pažymi. Peržengimas šito įstatymo yra prasižengimas su bausme iš dviejų metų kalėjimo, arba pinigine bausme už $1,000 arba abiejų. Gavimas pilietystės per papirkimą yra nubaudžiamas penkiais metais kalėjime arba pinigine bausme iš ne virš $5,000. arba abiejų, ir su atradimu kaltės, pilietystės certifikatas panaikintas.

AMERIKOS INDIJONŲ PILIETYSTĖ

Klausimas: Skaičiau svetimos kalbos laikraštyje, kad Amerikos indijonas, sugryždamas į Suv. Valstijas po ilgo apsigyvenimo Kanadoje, nebuvo įleistas į šitą šalį. Jis buvo skaitomas ateiviu. Ar teisybė, kad indijonas šioje šalyje pilietystė neduota?

Atsakymas: Gal tas Tamstos minėtas atsitikias įvyko labai senei. Birželio 2 d., 1924 m. Kongresas sakė, kad visi indijonai gimę teritorijališkuose rubekiuose Suv. Valstijų yra Suv. Valstijų piliečiai.

SVETUR-GIMĘ AMERIKOS PILIEČIŲ TĖVŲ VAIKAI

Klausimas: Esu naturalizuotas Amerikos pilietis nuo 1929 m. Mano žmona tais pačiais metais išvyko į Europą ir už trumpo laiko musų sunus gimė tetenais. Ji vis Europoje su sunumi. Aš noriu, kad jis tenais lankytų mokyklą. Kaip tas liečia jo Amerikos pilietystę?

Atsakymas: Sunaus rezidencija užsienyje nepertrauks jo Amerikos pilietystę, tik kuomet jis sulauks aštuonioliktų metų, jis turės užsiregistruoti Amerikos konsulate savo norą tapti šios šalies gyventoju ir pasilikti Suv. Valstijų piliečiu. Toliaus, kuomet jis sueis į metus, tai turės prisiekti ištikimumą Suv. Valstijoms.

SOCIALIŠKO SAUGUMO SUMANYMAS

Klausimas: Ar prezidentas pasirašė po taip vadinama "Social Security Bill"? Ar tas įima visus, piliečius ir ne piliečius? Ar darys skirtumą tarpe piliečių ir ateivių?

Atsakymas: Prezidentas jau po ta byla pasirašė, ir rugpiučio 14 d., tapo įstatymu. Bedarbės apdraudos ir senatvės pensijos programa bus administruota per valstijas, kurios pačios spręs ar apdrausti ir ateivius. Šiandien senatvės pensijos įstatymai beveik visuose atsitikimuose neįima ateivius, galimas daiktas, kad šitas naujas, "Social Security Įstatymas" seks šitą nusistatymą. — FLIS.

KAUNO UKININKŲ SUKILIMAS VOKIŠKAS IR BOLŠEVIKIŠKAS, O GAL IR LENKIŠKAS?

Pora savaičių atgal, Lietuvoje įvyko ukininkų sukilimas del žemų kainų. Kad pakelt savo produktų kainas, jie sustreikavo ir atsisakė gabent grudus į miestus iki valdžia neišpildys jų reikalavimo. Ukininkų sukilimas buvo didokas, kadangi jis atėmė keletą gyvasčių ir dagi įvyko kaikurių ministerių pasikeitimai (apie tai jau buvo pirmiau rašyta).

Valdžia ėmėsi priemonių, kad tą ukininkų sukilimą likvidavus; ji pakėlė kainas ant ukininkų gaminių ir tokiu budu buvo maištas likviduotas, o tie, ukininkai, kurie prisidėjo su sabotažu buvo areštuoti ir nubausti.

Tačiau ne tame svarba, kad ukininkai nori gyvent ir gaut už savo prekes tinkamą atlyginimą, bet svarba tame, kad prie to ukininkų sukilimo tuoj prisiplakė hitlerininkai ir bolševikai. Vieni jų reikalavo, kad Lietuva darytų susiartinimą su Vokietija. Kas reiškia, kad Lietuva turi atsisakyt nuo Klaipėdos krašto, o tuosyk jos ekonominė buitis pagerės, nes, esą, Vokietija atidarysianti savo rubežius eksportui. Kiti gi jų — bolševikai, išleido lapelius, kuriuose raginama visa Lietuvos liaudis prie sukilimo ir įsteigimo sovietų valdžios kad tokiu budu Lietuva prijungus prie Maskvos.

Štai kaip tų bolševikiškų lapelių turinis skamba, kuri paduoda Brooklyno bolševikų dienraštis "Laisvė":

"Lietuvos Komunistų Atsišaukimas į kitus Kareivius"

Draugai Kareiviai! Užnemunės ir Kauno apylinkių valstiečiai, kaip draugai žinot, streikuoja, neveža parduot ukio produktų, reikalaudami pakelt ukio produktams kainas, sumažint mokesčius, panaikint varžytines ir t.t. Fašistų valdžia griebiasi prieš streikuojančius valstiečius žiauriausių priemonių — pasiuntė gaują policijos, kuri šaudo valstiečius, vaiko ašarinėmis bombomis, masiniai grudžia į kalėjimus ir t.t. Jau daug valstiečių užmušta. Dar daugiau yra sužeistų. Bet streikas kasdien plečias.

"Draugai kareiviai! Mes neturim žiurėt pro pirštus, kai musų tėvus, bei brolius valstiečius šaudo fašistų policija, grudžia į kalėjimus.

"Valstiečių kova — yra musų kova. Juk už musų reikalus musų tėvai kovoja. Nestovėkim šios kovos užpakalyje — musų tėvai laukia musų paramos.

"Pakelkim savo galingą protesto balsą prieš musų tėvų šaudymą ir areštą. Šaukim protesto mitingus. Neikim į rikiuotes.

"Fašistų valdžia gali pasiųsti kareivius prieš musų tėvus. Musų vienintėlis tikslas ir pareiga tuoj areštuot karininkus, išsirinkt savo vadovybę kareivių, pereit į streikuojančių pusę ir su savo tėvais kovot už jų reikalavimus ir eit prie fašistų valdžios nuvertimo.

"Draugai kareiviai. Momentas rimtas — budėkim ir ruoškimės savo uždavinius vykdyt.

"Šalin streikuojančių valstiečių šaudymas ir areštai. Šalin fašistų bado ir skurdo valdžia! Tegyvuoja valstiečių streikas! Tegyvuoja Sovietų Lietuva!" Pasirašo "Kareivių Komunistų Aktyvas."

Mat, dabar rengianties prie Klaipėdos seimelio rinkimų, svetimų valstybių agentai pradėjo visokius žabangus Lietuvai spręst. Tų abiejų valstybių agentams norėtusi Lietuva pasidalint, bet vargiai jie sulauks to.

29 dieną, šį sekmadienį įvyksta Klaipėdos seimelio rinkimai. Dabar tėmykime, kokias kalbas tuo Klaipėdos reikalu leidžia Hitlerio valdžios šulai: sako, "musų valdžia nebus atsakominga, ką su Klaipėda padarys Rytų Prusai, jeigu bus varžomi Klaipėdos seimelio rinkimai". Išeina, kad jeigu lietuviai Klaipėdos rinkimus laimėtų, tai vokiečiai Klaipėdą atimtų spėka, o bėdą suvers ant Rytų Prusų. Maždaug taik kaip Želigovskis pasielgė su Vilnium.

Gaila ir labai gaila, kad lietuvių tarpe randasi judošiai, kurie taikosi prie momento, kad parduot savo gimtinį kraštą svetimai valstybei.

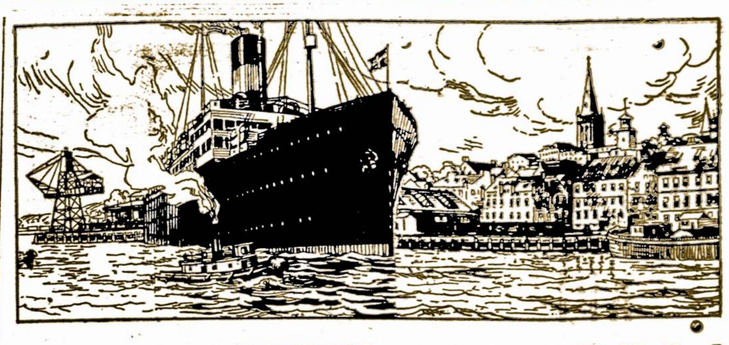

AMERIKOS LIETUVIO AGENTURA
SIUNČIA PINIGUS
– ir –
PARDUODA LAIVAKORTES
į Visas Pasaulio Dalis
Prirengia Sugrįžimui Leidimus (Re-Entry Permits). Suieško Laivų Vardus, Kuriais Atkeliavot Amerikon. Prirengia Pasportus, Vizas, Keliaujant į Bile Kurią Šalį. Išaiškina Apštį Persiuntimui Daiktų Lietuvon.

Taipgi mes parupinam visokius palikimų bei paveldėjimo dokumentus su notaro antspauda ir Lietuvos Konsulato patikrinimu. Turėdami bile ką iš čia sužymėtų reikalų, kreipkitės į Amerikos Lietuvio agenturą ji jums sąžiniškai visame kame patarnaus.

AMERIKOS LIETUVIO AGENTURA
14 Vernon Street — Worcester, Mass

AMERIKOS LIETUVIO SPAUSTUVĖJE ATLIEKA VISOKIUS SPAUDOS DARBUS

J. Saladka
Užlaiko Geriausios Rušies Valgius
Kreipkitės
65 Concord St., Lowell, Mass.

NAUJA MUZIKA
Iš Operetės "Lietuvaitės"
tinkama
Chorams, Solistams ir šiaip Muzikos Mėgėjams
Parašė J. STEPONAITIS, muziką pritaikė J. ŽILEVIČIUS
Čia sužymėta Visos Operetės "Lietuvaitė" Dainos:
1)—Užtraukim, Jaunime—
2)—Ramiai Miegok ——
3)—Vaikščioja ——
4)—Vėl Susirinkom ——
5)—Sveikas Drutas ——
6)—Kur Mano Panytėlė —
7)—Šokim, Šokim ——
8)—Sveiki, Druti ——
.25
Chorai užsisakydami nemažiau 50 egz. kiekvienos dainos atskirai, parduosim po 5c egzempliorą. Muzikos formatas didelis, 9¼ x 12¼ colių. Jei choras iš čia sužymėtų gaidų pasirinks keletą ir prisiųs mums po 25c už kiekvieną egzempliorį, o paskui užsisakytų 50 kopijų, pinigai bus atskaityti prie velesniojo užsako. Kreipkitės:
Amerikos Lietuvis
14 Vernon St. Worcester, Mass.

SPARNUOTI LIETUVIAI

DARIUS IR GIRĖNAS

Parašė P. JURGĖLA
TURINYS: Dariaus ir Girėno gyvenimo ir veikimo apžvalga. Skridimas per Atlantą. Soldino miško paslaptis. Žygio atgarsiai pasauly. Dariaus ir Girėno nuopelnai aviacijai ir musų tautai. Poezija apie LITUANIKĄ. Skridimo rėmėjai ir rėm. komitetai.
384 pusl. su 86 paveikslais; tvirti viršeliai. KAINA $1.50, siunčiant pašto 1.65.
Reikalaukite:
Amerikos Lietuvis
14 VERNON STREET
Worcester, Mass.

TRYS TIESOS APIE GIRTUOKLYSTĘ

Pats Skaityk ir Kitiems Pasakyk — Parašė Kun. Kaz. Paltarokas

I.

Girtuoklystė – Nesveikata

"Sveikas!" — "Dėku!"

Nuo senų senovės manyta, kad su nuovoka, po truputį gerti degtinės, konjako, romo, likerio, vyno, midaus, alaus ir į juos panašių gėralų yra s v e i k a. Tryliktame šimtmetyje Arnoldas Vilanovietis juokais, ar ištikrųjų degtinę pavadino net "gyvasties vandeniu". Kadangi tai buvo garsus vyras, visi per ilgus amžius juo tikėjo, net įvairių kraštų gydytojai skelbė, kad josios gėrimas esąs geras vaistas: ligoniams gražinąs sveikatą, silpnus pastiprinąs, senus atgaivinąs... 1482 metais Vokietijoj pasirodė Schrick'o knyga su tokiu patarimu: "Kas kiekvieną rytą išgers pusę šaukšto degtinės, niekad nesirgs".

Tiesa, retkarčiais išdrįsdavo pavieni gydytojai prasitarti, ar nevertėtų degtinės pavadinti "mirties vandeniu," bet jų nuomonė buvo balsu, šaukiančiu tyre. Naujausi vienok moksliški tyrinėjimai parodė, kad šitame klausime žmonės baisiai klydo; dabar jau tikrai žinoma, jog degtinė greičiaus yra mirties, negu gyvasties vanduo, nes esti vaisinga įvairių ligų močiutė. Netiktai degtinė, bet ir visi gėralai, nuo kurių žmogui svaigsta galva, nors "ant sveikatos" geriami, sveikatai labai kenkia. Kaltas tuom alkoholis, kurio mažiaus ar daugiaus savyje turi kiekvienas svaiginąs gėralas.

Kas gi tas alkoholis? Tai tyras, turįs gana malonų, bet stiprų kvapą, skystimas, kurs išgertas apsvaigina žmogų. Jį gryną galite matyti vaistinėje, pastatytą bonkoje tarp nuodų, kurių vaistininkas niekam negali duoti be gydytojo leidimo. Šiandien gydytojų mokslas be jokios abejonės alkoholį paskaitė tarp tokių nuodų, kaip aršenikas, opium, nikotina, morfina. Jų vieni stipresni, kiti silpnesni; visi žudo žmogų pamažėli, ar staiga, destis kiek nuodų išsyk priimama. Kaip aršenikas, taip alkoholis grynas gali mus iškarto nunuodyti, bet atlieštas yra silpnesnis.

Alkoholis dažniausiai vandeniu atskiestas vartojamas. Jei dalių šimte ne daugiau, kaip dešimts dalių vandens, spiritu vadinas; jeigu daugiau vandens, apie pusę — degtine; maišytas su vandeniu ir visokiais skonio pridėčkais, alkoholis žinomas, kaipo konjakas, romas, likeras, mieštosios degtinės, kaip antai: šermukšninė, serbentinė ir kitos. Visuose svaiginančiuose gėraluose žymi dalis — alkoholis.

Jis, išgertas įvairių gėralų pavidale, turi tą įdomią ypatybę, kad išvaikščioja po kuną kutendamas musų dirksnius. Kada žmogus nuvargęs, susirupinęs ar nuliudęs išgers alkoholinio gėralo, tuojaus jam pasidaro lyg linksmiau, tarytum, lengviaus ant širdies, sielvartai mažesniais išrodo, kasdieniniai vargai užsimiršta, kartais rupesčiai, rodos, visai nuo galvos nukrinta. Mat, alkoholis apsvaigina galvą: žmogus tam sykiui nebesupranta savo nelaimės.

Dėlei tos tat įdomios ypatybės žmonės labai mėgsta visokius gėralus, turinčius savyje alkoholį. Alaus atvirinto niekas daug negeria, nes išgaruoja iš jo verdant alkoholis, kurs taip maloniai geriančiam žmogui širdį glosto. Be svaiginančių gėralų nevienam gyvenimas rodosi liudnas, nuobodus. Vienok, nežiurint to, kad alkoholiniai gėralai sužadina tokius malonius jausmus, neperstoja buvę nuodais.

Gal kas užklaus: ar gi kas tyčia deda nuodusu į gėralus? Tyčiomis jų niekas nededa, bet alkoholis svaiginančiuose gėraluose pats atsiranda. Geriausiai tai žinai, kaip alus daromas: iš miežių dirbasi salyklas; kai tik sudrėginti miežiai sudygsta, susalsta, juos užpylus verdančiu vandeniu, pasidaro saldi misa; pridėjus ir apvynių, misos skonis aitresnis pasidaro, bet vis dar nėra joje alkoholio; gana mison įdėti mielių, alus pradeda putoti, rugti, mielės mat naikina saldumą; kad tik pakliuva mison, tuojau tarp mielių ir saldžių misos sulčių prasideda karas: pergali mielės ir virsta saldžios sultįs alkoholiu.

Degtinė varoma iš rugių ir bulvių; jos varymas yra gana panašus į alaus darymą nuo pradžios iki misos rugimui; tik išrugusi degtinės misa kitaip košiama, distiliuojama. Vynas sunkinamas iš vynuogių; grynos vynuogių sultįs neturi savyje alkoholio, bet užsikrečia mielių raugais, pradeda rugti; taip ir pagamina vyne alkoholį. Mat, mielių raugo visur yra, sunku jo išsisaugoti. Maž-daug taip-pat per rugimą randas alkoholis visuose svaiginančiuose gėraluose, kurie dėlei jo sveikatą begalo gadina.

Kaip kiekvienas daiktas, taip ir musų kunas pamažėli savaimi genda; jo kaulai, raumenįs, oda, kraujas ir kitos dalįs palengva nusidevi, kasdien šio to nustoja; todel jam reikia kasdien prarastos dalįs grąžinti; vaikai turi netik pragaišusią medžiagą kuneliui sugrąžinti, bet dar šiek-tiek daugiau pridėti, kad augti galėtų. Kunui apsaugoti nuo sunykimo prigimtis suteikė mums troškulį bei alkį. Kaip tik kuno medžiaga pradeda nykti, tuojau žmogus nori valgyti, ar gerti. Geras maistas ir gėrimas išvien su įkvėpiamu plaučiais grynu oru grąžina kunui pragaišusią medžiagą, pailsusiam suteikia naujų jėgų. Todel ne vistiek, ką mes valgome, ar geriame, kuo mes kvėpuojame.

Valgome visokius valgius: duoną, mėsą, surį, sviestą, pieną, bulves, žirnius, obuolius ir kitus vaisius. Gal kas mano, kad tai valgiai visai įvairųs? Ištikrųjų gi kiekvienas valgis turi savyje tas šešias pamatines dalis: vandenį, baltymą, riebumą, cukrų, krakmolą, mineralines druskas. Vienos tų pamatinių maisto dalelių, kaip mineralai, krakmolas, cukrus, riebumas, baltymas ir vanduo, reikalingesnės yra kunui, kitos mažiau reikalingos; užtat ir valgis, gėralas, turįs savyje daugiau reikalingo maisto, stipresnis.

Du trečdaliu musų kuno susideda iš vandens. Kai mes sukaistame, prakaituojame, pragaišta daug vandens, kunas reikalauja naujo; tuomet jaučiame troškulį. Vandenį geriame, bet ir draug su valgiais jį priimame. Pienas, visokios sriubos, obuoliai, bulvės, net mėsa — turi savyje daug vandens.. Musų raumenįs darosi beveik iš vieno baltymo, kuris geriausiai matyt kiaušinyje; bet jo daug yra ir kituose valgomuose daiktuose, kaip antai: duonoje, mėsoje, piene, ypač žirniuose, pupose.

Baltymas suteikia kunui ir šilimą, bet neužtektinai; todel reikia tam tikro maisto, duodančio šilimą, kaip va: riebumo, cukraus, krakmolo; jie vieni kitus gali šiaip taip pavaduoti. Riebumo gauname iš mėsos, sviesto... Cukrų geriame su arbata; daug vienok jo randasi piene, visokiuose vaisiuose, daržovėse, uogose... Krakmolo — gana daug bulvėse ir miltuose. Prie mineralų, reikalingų musų kunui, priguli: druska, kalkiai ir kiti. Taip antai, musų kaulai dagiausia iš kalkių susideda.

Dabar grįšime prie svaiginančių gėralų. Seniau tikėta, kad alkoholiniai gėralai žmogų stiprina; bet tai netiesa. Dėgtinėje nieko kito nėra, tik vanduo, kurio, kiek nori, gali gauti visur, ir beveik pusė alkoholio, grynų nuoudų, kurie sveikatai labai kenkia; degtinė todel nestiprina žmogaus, tik dirksnius padilgina, pribukina jausmus, kad kai kurį laiką žmogus nebetaip jaučia savo nuovargį; bet jo nenaikina, stiprybės nepriduoda, dar net ją gaišina; degtinė taip į žmogų veikia, nelyginant, kaip bizunas į nuvargusį arklį.

Aluje žymiai daugiau yra v a n d e n s, daug mažiaus alkoholio; tik, dėja, degtinė geriama mažais stikliukais, alus maukiama didelėmis stiklinėmis; todel ir su alumi daug alkoholio įsisiurbia žmogausu kunan; aluje be vandens yra šiek-tiek ir maisto: baltymo, cukraus; bet apie tai neverta nė minėti, nes maitinančių dalelių aluje visai mažai tėra. "Viename miežio grude, — sako gydytojas Aleksiejev'as,—daugiau maisto, negu alausu stiklinėje".

Gero vyno bonkoj nėra tiek maisto, kiek jo randasi šviežiame vištos kiaušinyje, o nuodų — kiek viename paperame. Ką besakyti apie tas įvairias vynų rųšis, kurias mes geriame. Paklausykite, ką sako garsus daktaras Danielevičius: "Šių dienų vynai esti biauriausis nedorų apgavikų pramanymas; vynas, kurs parduodamas 'tokajo' vardu, yra biaurios pamazgos... Tasai vynas išdalies susideda iš glicerinos, razinkų, karčiųjų migdolų, bezdų žiedų, deginto cukraus ir degtinės".

(Bus daugiau)

PRANEŠIMAS

Amerikos Lietuvis

Į LIETUVĄ TIK $2.

Kurie turi užrašė į Lietuvą "Amerikos Lietuvį" ir jau jų prenumerata yra išsibaigus — prašom panaujint. Taipgi nurėtume paprašyt ir pačių Lietuvos skaitytojų atsikreipt į savo giminaičius Amerikoje gyvenančius, kad jie iš naujo panaujintų arba užrašytų Amerikos Lietuvį.

Amerikos Lietuvio prenumeratos kaina Suv. Valstijose $1.50 Užrubežy—Lietuvoje $2.00.

Dabar pabrangėjus į užrubežį laikraščio persiuntimo kainai, ilgai už dyką siuntinėt negalėsim. Ir kad nereiktų laikraščio persiuntinėjimo sustabdyt, prašome pasiskubint jį atnaujint.

Amerikos Lietuvis
14 Vernon St. Worcester, Mass.

Senutė 100 Metų

Kadangi dabar žmogaus amžius trumpėja lyg rudenio dienos, ir žmogus su 100 metų amžiumi jau retai galime rasti, tai aš pasigirsiu, kad pas mus dar toks yra.

Senelė Kovarskienė Magdalena, gyvenanti Zubelių kaime, Gelvonų valsč., Ukmergės apskr., turi 100 metų; ji yra dar pakankamai stipri, dirba kai kuriuos darbus, verpia, ravėja daržus ir padeda ruošą namuose.

Paklausus apie senus laikus ji daug ką papasakoja, tačiau smulkmenos ir visa beveik, žmonėms žinoma.

Ji gyvena tvarkingai, visuomet su darbais užsiėmus ir mažai į ką kreipdavo dėmesį, del to gi dabar moja ranką del musų moderniško amžiaus.

Vikt. Tatarėlis

Uniforma

Šiame moderniškame šimtmetyje, kada kįla kultura bei pažanga, kada įvairiausios organizacijos dirba lenktiniuodamos, yra butinas reikalas skirti žmonių profesijas, kurie sudaro nemažą uniformų grupę. Mes turime, įvairių, kad ir visuomeninio pobudžio organizacijų savotiškai skirtingai uniformuotų, t.y. nešiojančių tam tikrus rubus ir ženklus. Tas ypač svarbu, nes galime atskirti kas yra šaulys, kas pavasarininkas, jaunalietuvis ar skautas.

Mokyklų pasaulyje irgi matome tą patį sutvarkymą; nuo vidurinės iki aukštos mokyklos auklėtiniai uniformuoti. Pagaliau visokie pasiuntiniai, sargai irgi turi savo rušies skirtumą. Čia svarbu, ir uniforma turi didelę reikšmę gyvenime. Kaip gražu, kada susirenka vienodai apsirengusių arba su vienodais ženklais žmonių buriai! O be-to, dar svarbu eiliniam piliečiui pažinti kada su kuo turi reikalą bei kalbą.

Aš čia noriu pasakyti, kad ir laikraščių reporteriams, korespondentams, reikėtų įvesti rubų uniformą arba nors ženklai ant kepurių.

Nes jie, kaipo spaudos darbininkai, panašiai kaip civilinė policija, turi dažnai su visuomene įvairių reikalų ir susitikimų savoje profesijoje. Bet kadangi jie neturi jokios uniformos, jokių ženklų, tai jau sunkiau ir veikti, reikalui esant, nes žmonės ar valdžios atstovai nevisuomet juos pažįsta ir pasitaiko nesusipratimų.

Jeigu jie ir turi iš laikraščių redakcijų liudijimus, tai argi galime visur ir visuomet juos rodyti ir aiškinti? Aš praktiškai patariu, įvesti reporteriams, korespondentams kokią nors uniformą.

Čia turėtų buti pirmutiniai Amerikiečiai lietuviai, paskui parodyti ir kitiems. Kitų laikraščių prašau tuo reikalu išsitarti.

Lainer's

VALYTOJAI — 73 Green Gatvės — DAŽYTOJAI

KOSTIUMAI – PALTAI – SUKNĖS

- GRAŽIAI IŠVALYTI
- ATYDŽIAI IŠPROSYTI
- SUTAISYTI IR
- GUZIKAI ĮSIUTI

70c

Aukštos Rušies ir Atsakomingas Patarnavimas

Dial 5-5281

Ben. Mendelsohn
ADVOKATAS
390 Main St. Room 931-932
Worcester, Mass.
Tel. 5-3865 Res. 2-4233

Ofiso Tel. 5-2576 Room 527
Charles W. Tamulonis
Lietuvis Advokatas
Namų Tel. 3-3631
390 Main g-vės—Worcester, Mass.

F. A. Vaišnora, M. D.
(VEIKSNER)
LIETUVIS GYDYTOJAS
OFISO VALANDOS:
Nuo 10—12 ryte; nuo 2—4 dienos
ir nuo 6—8 vakare
(Sekmadieniais sulig susitarimo)
Tel. 5-7810
96 Vernon G-vės, Worcestery

R. V. Westlin, M. D
Gydytojas
Baigęs Mokslą Suomijoj
OFISO VALANDOS:
Nuo 10-11 ryte; nuo 2-3 dienos
ir nuo 7-8 vakare
Trečiadieniais — nuo 10-11
45 Prospect Street
Fitchburg, Mass.

MESSIER'S DINER
Pabandykit Pas Mus Sykį Pavalgyt ir Pasisveikuot Naujai Įrengtuose Pudelėse.
49 Millbury Gatvės

P. Ješinskas
Užlaiko įvairių valgių sankrovą
Nepamirškite savo tautiečio
365 W. 2nd Ave., So. Boston, Mass.

NAUJOS ATVIRUTĖS IŠ LIETUVOS PARSIDUODA PO 10 CENTŲ

I
Lietuvos Liglaikinė Sostinė — [Kaunas
Vaizdas iš Aleksoto
Vaizdas iš Finansų Ministerijos
Nemunas Prie Tunelio
Prezidento Rumai
Lietuvos Banko Vidus
Devintinių Procesija
Bazilikos Bažnyčios Vidus
Karo Muzėjus Išlauko
Panemunių Miškas
Į Žaliąjį Kalną
Gelžkelio Stotis
Vytauto Didžiojo Bažnyčios Al- [torius
Karmelitų Bažnyčia
Mickevičiaus Namukas
Karo Muziejaus Vidus
Iš Orlaivio
Bendras Vaizdas
Vytauto Tiltas
Karo Muzėjus
Kavalerijos Paradas

II
ĮVAIRŲS VAIZDAI
Lietuvos Aeroplanai
Skalbėjos
Salantai
Pirmoji Vaga
Vytauto Prisiega
Palanga — Upė Ronža
Ukio Darbai
Avių Ganykla
Rugiapiutės Baigtuvės
Palanga Iš Juros
Žaslės Į Lauką
Kulimas Javų Aukštaičiuose
Lietuvio Ukininkų Tipas
Ir Mes Rugius Kertam
Vežimas Važiuoja
Klaipėda
Krauna Šieną Į Vežimą
Rugiapiutės Baigtuvės

Taipgi Pasveikinimai Varduvių Dienoje; linkėjimai Gimimo Dienoje; pasveikinimai Velykoms ir Kalėdoms; mažesnės įvarios atvirutės po 5 centus.

AMERIKOS LIETUVIS
14 VERNON STREET — WORCESTER, MASS.

Reikalinga Darbininkas

Kurs supranta valgomųjų daiktų krautuvės darbus. Darbas yra nuolatinis. Darbininkas turi buti vienas be šeimynos ir turi turėti paliudijimus įrodant jo teisingumą. Prašau atsišaukti sekančiu adresu: F. L. 101 Paquonock Ave., Windsor, Connecticut. (37 — 39)

Arėjas Vitkauskas

APIE IŠRADIMUS IR IŠRADĖJUS

Iš visų dalykų pasaulyje nėra nieko baisesnio kaip išradimai.
Džemsas Uattas

Taip sako garinės mašinos išradėjas, ir tikrai apie išradimus ir išradėjus yra ilgų aprašymų, (kaip šis).

Kaip "auginti" savo išradimą — štai klausimas, kurį spręsti daugumai išradėjų tenka, veikiant visiškai apgraibomis, einant visai patamsyje. O tuo tarpu ir toje išradėjiškos kurybos srityje galima nušviesti kelią ir šių laikų mokslo pasiekimų apie smegenų darbą — psichologiją spindulių, ir visos eilės tyrinėtojų ir išradėjų patyrimu.

Psichologija (akademiška Pavlovo mokykla) mato kiekviename žmogaus smegenų kurybiškame akte tris stadijas, tris laipsnius.

Pirmoji apima vadinamą išradiaciją (t.y. išplatinimą) sujaudinimo. Tuo laiku dirksnių srovė, gimininga savo kiime elektros srovei, sujaudina visą dirksnių sistemą. Pradeda energiškai dirbti širdis, išsiplečia smulkios periferiškos (esančios kraujo takų pakraščiuose) arterijos, t.y. indai, nešą gryną kraują iš širdies. Dėlto, sustiprėjęs smegenų maitinimas ir jos pradeda dirbti aktyviau. Tokiu momentu sąmonė lengvai palygina pastebėjimus ir mintis, kurie iki to laiko kaip ir neturėjo tarpusavyje jokio ryšio. Žmogus padaro visą eilę visiškai naujų palyginimų ir ryšių tarpe faktų eilės, kaip pasichologai sako, naujų asociacijų (sugretinimų). Paprastoje kalboje tas naujų asociacijų gimimas vadinas vaizduotės darbu.

Antras laipsnis — stabdymo stadija. Laike jos, susilpnėja dirksnių srovė ir sulėtėja širdies darbas. Arterijos susispaudžia ir gaunančios mažiau maisto smegenys veikia netaip aktyviai. Dabar iš visų gimusių pirmoje stadijoje asociacijų atskiriamos visos tos, kurios nerado patvirtinimo tolimesniuose stebėjimuose ir faktuose. Jos atpuola ir gęsta. Palieka tik patvirtintos tikrybe. Tas asociacijų atrinkimo procesas vadinasi kritikos darbu.

Pagaliau, paskutinis etapas — tai studija užtvirtinimo gautinių rezultatų tik to, kas tiksliai atitinka tikrybę. Uždavinio sprendimas jau rastas, lieka tik arba išdėstyti jį formulės pavidale, arba įgyvendinti modelio pavidale. O tai jau tecnikos dalykas, paprasto mokėjimo klausimas. Jis taip pat labai svarbus, bet jo nušvietimas išeina iš "auginimo" procesų ribų.

Kai kurie tyrinėjtoai ir išradėjai paliko labai smulkų ir išsamų aprašymą savo kurybos procesų. Kiti leido suprasti juos atskirais priminimais. Bet bendrai visa tai piešia aiškesnį arba netaip aiškų, nors ir perdaug bendrą vaizdą to, kokiu budu "auginamas" atradimas ir išradimas.

Pradedama nuo vaizduotės, nuo naujų asociacijų sudarymo.

Tas procesas, žinoma, ne visuomet vienodai praeina įvairiems žmonėms. Tačiau, visi išradėjai ir tyrinėtojai pažymėdavo didžiulį vaizduotės vaidmenį. Taip mechaniško ratelio ir tekinimo įrankio konstruktorius, geniališkas mechanikas mokslininkas ir dailininkas XV šimtmetyje Leonardo da-Vinči rašė: "Ieškokite medžiagos savo kurybai visame kame tuose dalykuose, kurie jus apsupa. Įsižirėkite į keistus debesų vaizdus, į pelėsių dėmes ant gretimo namo sienos!" Taip patardavo Leonardo dailininkas. Tačiau, tai visai tinka ir tyrinėtojui, ir išradėjui.

Anglų chemikas XVIII amžiuje Pristlejus, atradęs dujos deguonį, tvirtino, kad išradimų galios turinčiais ir gikliais tyrinėtojais yra tik tie, kurie "leidžia visai laisvai veikti savo vaizduotei ir suiešško ryšį tarpe labiausiai nutolusių sąvokų". "Dargi tuomet, kuomet tie palyginimai šiurkštųs ir chimeriški (t.y. visiškai fantastiški), jie gali, — sakydavo tas mokslininkas, — suteikti laimingą progą didiems ir svarbiems atradimams". Jis ypatingai pabrėždavo, kad iki tokių atradimų "niekuomet nebutų nuėję galvoją, lėti ir baugus protai".

Aprašydamas gimimą jo smegenyse vadinamos instrukturinės teorijos (t.y. mokslo apie chemišką medžiagų statybą), autorius tos teorijos — vokiečių chemikas praeitame šimtmetyje daug ko pasakė.

Kekule — papasakojo apie savo vaizduotės darbą štai ką: Vieną sekmadienį aš grįžau paskutiniu omnibusu miesto gatvėmis. Aš svajojau. Prieš mano akis sukosi atomai. Aš dažnai piešdavau sau vaizduotėje tą mažų dalelių judėjimą, bet iki to laiko niekuomet nepavykdavo susekti, kokios rušies buvo balsas... pažadino mane taip besvajojant.

Garinės mašinos išradėjas Džemas Uattas apie vaizduotės vaidmenį praneša: "Vieną puikų sekmadienio rytą aš išėjau už miesto vartų pasivaikščiioti po pietų laisvėje. Aš galvojau apie mašiną ir nespėjau nueiti toli, kaip man atėjo į galvą: juk — garas — tai atsparus kunas, kuris gali lengvai įsiskverbti į erdvę be oro. Todėl, jeigu butų galima sujungti beorinį indą su cilinderių, tai garas galėtų įsiskverbti į tą indą ir kondensuotis jame be cilinderio "atšaldymo".

Tokiu budu vaizduotės darbas, kaip pripažįsta patys tyrinėtojai ir išradėjai, vaidina didžiulį vaidmenį moksliškoje ir techniškoje kuryboje. Olandų chemikas Vant-Hofas, stropiai išsimokinęs 200 mokslininkų biografijas, rado, kad dauguma iš jų turėjo "sveiką vaizduotės apsireiškimą".

Iš viso to reikia padaryti išvada, kad išradėjas ir tyrinėtojas pirmoje savo kurybos stadijoje turi leisti veikti, kaip sakydavo Pristlejus, "visai laisvai savo vaizduotei".

Tačiau, pasitaiko prigimtys, kurių vaizduotė išvystyta labai silpnai. Jie priversti papildyti jos trukumą dideliu kiekiu bandymų praktiškai rasti reikalingą mechanizmą.

Iš tokių buvo išradėjas mašinos bulvių sodinimui vokiečių mechanikas Risleris. Jis ilgai negalėjo sugalvoti reikalingo pavidalo šaukštų, kurie, judėdami ant begalinės grandinės, imtų bulves iš dėžės ir įdėtų jas į vagą. Vienais atvėjais šaukštai visiškai nepagriebdavo bulvių, kitais pagriebdavo po dvi, trečiais — darydavo praleidimus. Tuomet, neturėdamas vilties su savo vaizduote, Risleris ėmė keisti šaukštų pavidalus "Aš žingsniavau, — sakė jis, — per aštuonerius metus savo lauke, kol priėjau prie praktiškiausio pavidalo.

Priešingai, kai kurių išradėjų vaizduotė labai turtinga. Taip, pavyzdžiui, apie išradėją arklo su dviem korpusais ir prieš noragiais, o taip pat eilinės sėjamos mašinos Sakka, prie progos galima pasakyti, išėjusio iš paprastų kalvių, žinoma štai kas. Sumanęs savo mašiną, jis galvojo apie ją visą iki smulkiausių smulkmenų, nedarydamas jokių braižinių. O paskui atsisėsdavo su konstruktoriu ir aiškindavo jam atskirų dalių statybą. Taip, pagal jo nurodymus buvo daromi tiesiai darbo braižiniai, t.y. vaizdai dalių tikro didumo. Iš braižinių buvo daromos paskui dalys, kurios paprastai labai tiksliai atitikdavo viana kitą surenkant mašiną.

Tačiau ir esant turtingai vaizduotei išradėjui tenka skaitytis su eile labai reikšmingų sunkumų.

Dirbant aktyvį darbą sunku buvo sukoncentruoti mintį viename kokiame nors uždaviny. Ji neretai šokinėja nuo klausimo ant klausimo, nuo dalyko ant dalyko. Žemės ukio mašinų konstruktorius vokiečių inžinierius Alle — apie tą vaizduotės nepastovumą rašė štai ką: "Kai aš galvoju apie patobulinimą arklo man prieš norą ateina į galvą patobulinimai kuliamojoje mašinoje; pradedu galvoti apie kuliamąją mašiną, mintis lekia prie arklo."

Todel, leidžiant laisvai veikti savo vaizduotei, išradėjas turi visą laiką sulaikyti ją prie vieno dalyko. Tą domesio sukoncentravimą labai gerai išreiškė Newtonas, atsakęs į klausimą apie tai, kaip jis priėjo prie atradimo pasaulinės traukimo jėgos: "Aš visą laiką galvojau."

Kitų didelių apsunkinimų yra dingimas tų asociacijų, kurios gimsta vaizduotei bedirbant. Reikia mokėt laiku pagaut vykusią asociaciją, laiku įstiprinti ją atmintyje. Kiek digstančios buna tos asociacijos, galima spręsti iš pasakojimo anglų mechaniko Tomsono, kuris, budamas meistru vienos stambios tekstilinės dirbtuvės, dirbo del klausimo apie pašalinimą iš audžiamosios mašinos dvejetos lazdų, skirtui perdavimui nuo vieno volo kitam ne viso, o pusės skaičiaus apsirikimų. Tomsonas ieškojo mechanizmo, kuriuo butų galima pakeisti tas lazdas, nepatogias tuo, kad jos darė bedirbant didelį triukšmą. "Mintis apie tokį mechanizmą, —pasakojo jis,—atėjo man tuo momentu, kai aš atsiguliau primigti. Mintis taip buvo aiški ir paprasta, kad aš tuojau užmigau, maloniai įsitikinęs, kad rytoj pat rytą išdirbsiu savo išradimą. Bet koks gi buvo mano nusiminimas, kai kitą dieną pasirodė, jog aš visiškai užmiršau savo mintį, tiek paprastą ir suprantamą. Aš dvi savaites vaikščiojau, kaip netekęs proto, nepajėgdamas galvoti nei apie ką kitą, dargi nekreipdamas domės į tarnybą. Staiga mintis vėl atėjo pas mane ir vėl užmigimo momente. Tuomet aš pašokau ir užrašiau ją."

Stropiai ištyręs savo kurybos procesus, matymo ir klausos reiškinių, tyrinėtojas, rezinatoriaus (garsų atspindėtojo) ir aftalmoskofo (akių veidrodžio). Išradėjas vokietys mokslininkas Hermanas Helmholcas pranešinėdavo kad "laimingi minties nušvietimai neretai įsiskverbia į galvą taip tyliai, kad ne iš karto pastebi jų reikšmės... mintis apima žmogų staiga." "Kiek galima spręsti iš savo patyrimo, — pasakodavo jis, — ji niekuomet negimsta pavargusiose smegenyse ir nikuomet prie rašomo skobnies. Dažnai jos atsirasdavo rytą, nubundant. Ypatingai noriai ateidavo jos valandomis neskubaus kopimo miškuotais kalnais, saulėtą dieną."

Tokiu budu, leidžiant laisvai veikti savo vaizduotei, išradėjas turi visą laiką koncentruoti mintį prie vieno dominančio jį klausimo ir neleisti jai šokinėti ant kitų dalykų. Iš kitos pusės, jis visuomet turi buti pasiruošęs įtvirtinti gerą ideją, neišleisti jos iš savo atminties tinklo.

Butų klaidinga manyti, kad vaizduotės darbas lengvas Helmholcas kalbėdavo apie "medalio kitą pusę, kai problemą rišusios mintys neateidavo". "Tuomet aš galėjau savaitėmis, mėnesiais, — pasakodavo jis toliau. — vaikščioti persiėmęs tuo klausimu, ieškant išeities. Dažnai tik didelis priepolis, galvos skaudėjimas paliuosuodavo mane iš belaisvės ir padarydavo laisvu kitiems reikalams.

Taip praeina pirma stadija išradėjiškos kurybos — vaizduotės darbo stadija.

MOKSLAS

Mokslas galiunas brangiausias visų —
Už turtą, už džiaugsmą, už viską.
Jis lyg tai viešpats stipriausių jėgų,
Iš jo šviesa saulėmis tryška.
Mokslas narsumas, pamoka darbo,
Kuriuo mes vargšai trokštam visi.
Tik ne visiems puoštis tuo skarbu
Likimas lemia, naktis tamsi.
Mokslas dorumas, vainikas tiesos
Daug jis nuveikia žygių didžių.
O aš — plunksnelė atplėštas nuo jos
Skęstu tamsybėj, vargą lydžiu.
Ir kelias to mokslo svetimas man —
Kur nuolat žyba žvaigždė šviesi.
Keliauti to'iau man tenka vienam,
Nors tą kelionė audrų baisi.

Vand. Junevičius

Vargo Poeta

MANĘS NERAUDOKIT...

"Manęs" neraudokit — tie žodžiai netinka,
visai jie netinka juk man...
Tuščia, žinau, juk tuomet bus aplinkui,
kai gulsiu mirties patalan...

Nei vieno žmogaus aš tikrai nepaliksiu,
kas retkarčiais žodžiu minėtų mane...
Mirtį aš vienas apleistas sutiksiu,
mąstydamas apie tave...

Tu, motinos priešu man buti mokytas,
ar busi man artimu žmogu, sunau,
kurį aš kas vakaras, dieną, kas rytas
dvasia alkana bučiavau...

"Manęs neraudokit" — tie žodžiai netinka,
tie žodžiai netinka juk man...
Tuščia, žinau, juk tuomet bus aplinkui,
kai gulsiu mirties patalan...

Gyvenime draugo brangaus nesutikęs,
išmėtęs po kojų jausmus,
aš busiu vienišas tikrai pasilikęs,
gal saulė tik draugu dar bus...

Norėčiau, kad saulė dar tuomet nušvistų,
nes ji tik nerodė klastos, —
kad jos spindulys man ant veido nukristų
kad dovana man nuo gamtos...

Aš gamtą ir darbą giliai temylėjau,
tik jie neapvylė jausmų,
o žmonės, kuriems patikėjau,
tik davė aitros ir skausmų...

"Manęs neraudokit" — tie žodžiai netinka,
netinka jie man juk visai...
Tuščia, žinau, bus aplinkui...
"Buvo keistas juk gyvas jisai!...".

Kaunas, 1931. XII. 18 d.

Antroji Išradimų Stadija

Dabar apie antrą stadiją, apie kritikos darbą pakalbėsime.

Tą stadiją labai gerai aprašė ir vėl Helmholcas.

"Aš turėdavau palyginti save, —sakydavo jis,—su žmogumi, kopiančiu į kalną, kuris, nežinodamas kelio, lėtai ir su pastanga kokia įsikabindamas į uolas, dažnai priverstas grįžti atgal, negalėdamas eiti toliau, tai sąmoningai, tai apgrabomis randa naujus takelius, kurie veda jį kiek toliau, pagaliau, pasiekęs tikslą, savo sielai randa puikų kelią, kuriuo jis butų galėjęs pasiekti viršunę, jeigu butų turėjęs pakankamai žinių tam, kad iš pradžios eiti tikra kryptimi."

Kritiškas minties darbas yra tame, kad iš visų galimų kelių uždavinio išsprendimo, kuriuos piešia vaizduotė, išrinkti kelią trumpiausią ir lengviausią. Kaip tik taip elgdavosi visi išradėjai ir tyrinėtojai.

Žmonės su turtinga vaizduote ir tą darbo dalį padarydavo mintimis.

Taip elgdavosi Sakkas, kuriam vaizduotė bet kokių praktiškų bandymų iš karto duodavo paruoštas mašinų smulkmenas. Jis mintimis konstrukduodavo tas mašinų dalis ir taip pat mintimis patikrindavo jų praktišką tinkamumą. Lygiai taip pat praeidavo antra dalis kurybiško proceso išrandant Galilejui teleskopą. Atsivaizdavęs mintimis visas galimas optiškų stiklų kombinacijas, jis, taip pat vaizduotėje, vaduodamąsi savo žinojimu optikos dėsnių, patikrino kokia iš tų kombinacijų suteiks padidintą, bet drauge neapverstą ir beryškų nutolinto dalyko atvaizdą.

Tačiau, tokia vaizduotės jėga yra palyginamai reta išimtimi. Dauguma išradėjų ir tyrinėtojų priversti patikrinti savo idėjas, sugretindami jas su tikrybe ne mintimis, o visiškai realiai, praktikoje.

Butent taip Risleris praktiškai patikrindavo tinkamumą vienos arba kitos šaukštų konstrukcijos savo bulvių sodinamoje mašinoje. Ir tik tokiu budu sugebėjo išrinkti iš visų galimų pavidalų labiausiai asociališką.

Reikia pastebėti, kad visoje eilėje sričių patikrinimas mintimis visų vaizduotės rastų kombinacijų, tiesų tiesiausiai negalimas. Negalimas todel, kad išradėjui nepakankamai žinomos savybės tų medžiagų iš kurių jis sudaro savo iššradimą, tų medžiagų, kuriomis jis veikia kitas medžiagas.

Tokioje buklėje buvo išradėjas pirmos atmosferiškos stumiklinės mašinos prancuzų gydytojas Papinas, kai jis rinko jėgą, su kurios pagelba butų gaima pakelti stumiklį nuo cilinderio dugno, tam kad paskui atmosferiškas spaudimas nuleistų jį žemyn. Vaizduotė sakė jam, kad tam tikslui galima išnaudoti ir parako sprogimus, ir garo spaudimą. Tačiau, klausimą apie tai, kokia iš tų dviejų jėgų daugiau tinkama, išradėjas galėjo išspręsti tik per skaitlingus bandymus. Jie parodė jam, kad garas patogesnis, kiek jį vartojant buvo lengviau panaikinti spaudimą cilinderio viduje, po to kaip stumiklis buvo pakeltas iki pat viršaus. Tam buvo gana tik suspausti garą apliejant cilinderį vandeniu, tuo tarpu kaip gautas nuo parako sprogimo dujas prašalinti buvo daug sunkiau.

Sudarydamas elektrišką kaitinimo lempą Edisonas tokiu pačiu budu, per bandymus iš visų sunkiai tarpinamų medžiagų, tinkamų padarymui plaukelio, išrinko pagaliau bambuko linienos anglį. Prieš tai jis išbandė ir platiną, ir jo mišinį su metalų iridiju, ir metatą cikroną, ir, popierinio kartono juostelių anglis. Bet metalinius siūlus Edisonas atmetė, todel kad jie per greitai ištirpdavo, perdegdavo, o popierinis angliukas buvo pernelyg lužtąs ir dažnai sugesdavo sutrenkus lempą. Gi bambuko liniena (siulai), kaip parodė bandymas, užlaiko tam tikrą atsparumą ir po sudeginimo. Ypatingai ryškiu pavyzdėliu išradėjo proto kritiško darbo yra istorija išradimo vokiečių gydytojo Erlicho preparato gydymui sifilio. Begalvodamas jis priėjo įsitikinimo, kad tos ligos bacilos geriausiai naikinti kombinacija dviejų stipriai veikiančių dezinfekcijų priemonių — karbolio rukšties ir "sulemos." Reikėjo tik suieškoti stipriausiai veikiančias bakterijas. Bet drauge labiausiai nepavojingą žmogaus organizmui tų medžiagų suderinimą. Rasti ją buvo galima tik per bandymą. Erlichas išbandė 606 tokių įvairių tokių tų medžiagų junginių, kol, pagaliau, rado labiausia vykusią iš jų.

Tas praktiškas patikrinimas, vaizduotės sukurtų pastatymų, labai dažnai atidengia išradėjui jo paklydimus. O kadangi tokių pakrydimų išdirbant bet kokį išradimą pasitaiko labai daug tai ne retai, nežiurint apsisekimo, ateina nusimininimas. Jis buvo kaip paseka didelio protinio nuovargio. Kaip tiktai nuovargis ir privertė dargi tokį laimingą išradėją, kaip Džemsas Uattas, kartą pasakyti: "Iš visų dalykų pasaulyje nėra nieko baisesenio kaip išradimai".

Išradėjas turi visą laiką atsiminti, kad be vaizduotės energiško darbo negalima rasti reikalingų kombinacijų. Pirmojo praktiškai tinkamo dirižablio konstruktorius, prancuzų karo inžinierius Krestas, atsikirsdamas prieš vieną iš savo kritikų, sakė: "Esant tokiai kritikai Džemsas Uattas niekuomet nebutų išsprendęs problemos (uždavinio) apie garinę mašiną, o Stefensonas nebutų išradęs lokomotyvo. Įsidėmėkite, kad reikia juk padaryti pradžią. O be kai kurios dalies optimizmo, be tikėjimo pasisekimo optimizmu čia dalykas negalimas".

Bet negalima, kad ir išradėjiškos kurybos procese vaizduotės darbas turi butinai turėti lygsvarą su kritikos darbu. Kitaip išradimas nenueis toliau už techniską fantaziją. Nepakankamas kritikos pritaikymas turi pasekų: skaitlingus amžino judėjimo projektus ir kitus, panašias į jį, fantastiškas mašišinas.

Jeigu pirmoje stadijoje išradėjas turi leisti visai laisvai veikti savo vaizduotei, tai antroje kritikos stadijoje, reikalingas griežtas patikrinimas visų tos vaizduotės, pastatymų ir kombinacijų.

Arėjas Vitkauskas

BANDYKITE JUOS SAVO NAMUOSE
ten pat kur naudotumet juos

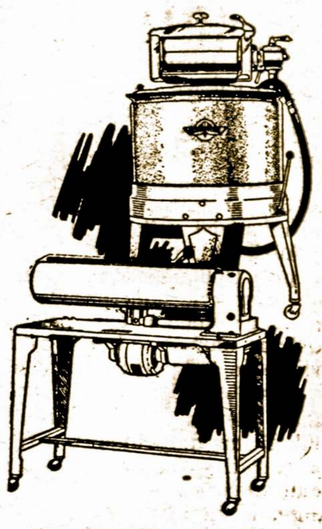

BLACKSTONE WASHER
CONLON IRONER

Pašaukite mus telefonu ir reikalaukite musų prisiųsti Blackstone skalbimo mašiną ir Conlon prosinimo mašiną ir demonstratorių į Jusų namus. Išbandykite juos. Žinokite kaip greitai jie išskalbia ir išprosina drabužius — kaip jie sutaupo laiką ir pinigus.

Ekonomiška operuoti pagal Worcesterio žemą elektros kainą.

THE WORCESTER ELECTRIC LIGHT COMPANY
11 Foster St. Phone 2-6771

ŽODYNĖLIS
GREIČIAUSIA IŠMOKSI ANGLIŠKĄ KALBĄ
Turėdamas kišeninį žodynėli sutaisytą pagal geriausį kalbamokslinį budą be niekeno pagelbos išmoksi kalbėt, skaityt ir rašyt. Kaina $1.00
AMERIKOS LIETUVIS
14 Vernon Street
Worcester, Mass.

Vietos žinios

Lietuvių Gėlių Diena Šeštadienį

Labdarybės draugija yra pilnai prisirengusi prie savo metinės Gėlių Dienos, kuri įvyks šeštadienį, rugsėjo 28-tą. Penktadienio vakare, rugsėjo 27-tą, Šv. Kazimiero svetainėj, po pamaldų, visi rinkėjai užsiregistruos, gaus dėžutes ir gėles ir visas informacijas apie sekančios dienos darbuotę. Tą vakarą susirinks visi veikėjai ir rinkėjai, kurie kokiu nors budu prisidės prie Gėlių Dienos surengimo. Visi kviečiami prisidėt visokiais galimais budais prie šio svarbaus darbo — kurie galite, prisidėkite aukų rinkimu, o kurie negalite, tai aukomis.

Šiais metais abiejų parapijų rinkikai ims dalyvumą, tad tikimasi turėti geras pasekmes. Pageidaujama, kad kuo daugiausia suaugusių žmonių užsiregistruotų rinkt aukas. Prisidėkime visokiais galimais budais prie pasisekimo šios svarbios dienos.

Narys

Laimingai Atvyko iš Europos

Vincas Keršis, 20 metų jaunuolis, atvyko į Worcesterį pas savo tetą Katariną Pilipavičienę, 30 Suffield gatvės. Jisai atkeliavo laivu Statendam, rugsėjo 24-tą dieną ir sekančią dieną buvo Worcestery. Vincas Keršis buvo labai patenkintas kelione. Jo teta ir jisai dabar džiaugiasi, nes ne tik ką pasisekė kelionė, bet už dienos laiko jam pasisekė gauti darbą ir dabar nuolatos dirba. Vincas Keršis yra labai apsukrus jaunuolis, greitai apsiprato ir linksmas, kad atvyko į Worcesterį. Katarina Pilipavičienė pertraukė šį jaunuolį per "Amerikos Lietuvio" agenturą.

Jonas Budenas, kurs išvyko į okupuotą Vilniaus kraštą birželio mėnesį, sugryžo nauju lenkų laivu "Pilsudski". Vykdamas į Kalesnikų kaimą, prisiminė kad gal nesugryš, bet kadangi nepatiko jam tenais gyvenimas, tuojaus sugryžo, nors ir paliko savo šeimyną anoje jurų pusėje. "Amerikos Lietuvio" agentura aprupino jo kelionės reikalus.

Krikštynos

Pas Petrą ir Pranciškę Jurkinus, 296 Harding gatvės įvyko linksma krikštynų puota, rugsėjo 22-trą dieną, sekmadienį. Šv. Kazimiero bažnyčioj jų sunus buvo pakrikštytas Jonas Petras. Kumai buvo ponios Jurkinienės brolis ir brolienė, Jonas ir Ona Senutai, iš New Yorko miesto. Į namus buvo atsilankę apie 30 svečių — giminių ir draugų. Visi sveikino tėvus ir linkėjo, kad sunelis užaugtų į dorą ir stiprų jaunuolį. Ponia Katarina Senutienė, ponios Jurkinienės motina, buvo atvykusi aplankyti dukterį, iš Pennsylvanijos valstijos ir po krikštynų išvyko į New Yorką su sunumi ir marčia. Petras Jurkinas yra savininkas ir vedėjas Liberty garadžiaus, kampo Harding ir Lafayette gatvės.

SVARBI ŽINIA

Namų savininkai, Jųs galite sutaupyti 20 centų ant kiekvieno dolerio, apdrausdami savo namus nuo ugnies per L. J. Paulauską, seniausią lietuvių agentą. Tie, kurių ugnies apdrauda baigiasi, kreipkitės del informacijų.

L. J. PAULAUSKAS
Tel. 4-7957 — 10-A Vernon St.
Worcester, Mass.

Šaltas Oras Ateina
Bukit Prisirengę—Pirkit Dabar

KOKSAI $11.75

Anglys Riešutiniai $13.15 Didesni $13.40

Mystic Briquets Apvalainios Anglys $10.90

Domestic Fuels, Inc.
Puikiausios Rušies — Prieinamos Kainos
641 CAMBRIDGE ST.
Tel. 5-6962

Lietuvių Radijo Programas

Prašome užsistatyt savo radijus — WHDH stoties (830 kilocikliaus) kaip 9:30 ryte šį sekmadienį.

Programos dalyviai: 1. — Al Stevens orkestra iš So. Bostono. 2. — Rožė Aukštuliutė-Healey, dainininkė iš Brocktono. 3. — Dialogas— "Senmergės Sutuoktuvės" suloš Elzbieta Karolienė ir Juozas Pakarklis iš Norwoodo.

Prašome neužmiršt parašyt laišką ar atvirutę į stotį WHDH, parašydami kaip patiko programa arba klauskite kokias dainas norėtumet išgirst? Adresuokite: Radijo Korporacija, 73 Farragut Rd., So. Boston, Mass.

Liet. Radio Korp.

Lietuvis Stato Savo Kandidaturą į Tarybos Narius

Mykolas S. Jankauskas nuo 374 Millbury gatvės padarė savo popieras del rinkimui ant Demokratų tikieto į miesto tarybos narius 5-to skyriaus. Mykolas Jankauskas gimė Yonkers, N. Y., tačiau 5-me miesto skyriuje pragyveno jau 33 metus. Jis yra lietuvių bankos direktorium ir sekretorium.

Mykolas Jankauskas mokinosi ir baigė pramonės kolegiją ir ėmė kursus nuo Bostono Bentley skaitliavimo mokyklos. Mykolas Jankauskas buvo kandidatu į 5-tą skyrių į vietos tarybą 1931 metais ir gavo 700 balsų. Jis buvo vienas iš veiklesniųjų politikierių ir verteivių tame skyriuje. Jo krautuvė randasi prie Millbury gatvės. Jis tarnavo Suv. Valstijų laivyne. Taipgi priklauso prie Lietuvos Sunų ir Dukterų dr-jos ir prie Lietuvių Piliečių kliubo, 12 Vernon gatvės. Vedęs ir turi vaikutį.

Tai tokia to businčio tarybos nario biografija. Lietuviai, eigu ištikrųjų norite kad jis butų nuskirtas į kandidatus ant demokratų tikieto, balsuokite už jį.

—o—

Vestuvių Varpai Karsokiutei su Alavošiu

Buvo surengta pagerbimų vakarėlių Katarinai Karsokiutei, kurios sutuoktuvės su Juozu Alavošiu įvyks šeštadienį, rugsėjo 28-tą dieną. Pirmas vakarėlis įvyko pas Martiną ir Margarietą Levanavičius; vėliau pas Petrą ir Petronėlę Alavošius; trečias pas Antaną ir Oną Greičaičius; gi paskutinis Maironio Parke. Kiekvieną kartą daug giminių ir draugų atsilankė skaitlingai ir suteikė gausių dovanų.

Sutuoktuvės įvyks ateinantį šeštadienį, Šv. Kazimiero bažnyčioj, 9-tą valandą ryto. Liudininkais bus Marijona Karsokiutė, jaunosios sesuo ir Jonas Alavošius, jaunojo brolis. Jauna vedžiai nuo jaunų dienų priklausė prie parapijos choro, taigi choras ims dalyvumą laike iškilmių bažnyčioj. Vestuvių puota įvyks pas ponus Alavošius, 109 Houghton gatvės. Po-pietų jaunieji išvyks aplankyt New Yorką, Washingtoną ir kitas svarbias vietas. **Žinių Rinkėjas**

JULĖ ROGLIUTĖ,
Vietinė Dainininkė

Dainuos Marijos Vardo Draugijos Jubilėjaus Iškilmėse

Marijos Vardo draugijos jubilėjaus programo komisija yra pakvietusi panelę Julę Rogliutę, gerai žinomą vietinę dainininkę imti dalyvumą iškilmėse ir taipgi kitus vietinius solistus ir muzikantus. Julė Rogliutė gieduos duetą Aušros Vartų bažnyčioj laike mišių 8:30 valandą, rugsėjo 29-tą, sekmadienį. Vėliau, Šv. Kazimiero bažnyčioj, laike trečiųjų mišių, 9:45 valandą, ji giedos duetą kartu su vargonininku Juozu Žemaičiu. Tą pačią dieną vakare, laike Marijos Vardo draugijos 25 metų sukaktuvių vakarienės, ji padainuos solo.

Ekstra Žuvininkų Piknikas

Lietuvių žuvininkų burys rengia didelį pikniką, sekmadienį, rugsėjo 29-tą. Parengimas prasidės 12-tą valandą iš ryto, visiems gerai žinomoj vietoj, Babrausko ukyje, Leicester, Mass. Sekantieji žuvininkai yra užkviesti pagauti žuvų ir dalyvauti piknike: A. Duda, A. Lukošiunas, P. Bagdis, A. Šablinskas, p. Laužikas, A. Kriaučelis, P. Bacevičius, J. Glavickas, J. Endzelis ir visi kiti. Žuvų užteks visiems. Lietuviai iš Worcesterio ir artimų miestelių širdingai kviečiami dalyvauti. Lietuviškas orkestras grajis lietuviškus šokius. Bus įvairių skanių valgių ir gėrymų.

Kelrodis: — Automobiliais važiuokit ant Leicester už Worcester City Line. Po kairei matysite bažnyčią, žemiau po dešinei kelias Manville St., tai pavažiavę rasite vietą. Busai eina, Leicester, Spencer, Ware, Brookfield ir Springfield.

Worcesterio Žuvininkų K-tas

Marijos Vardo Dr-ja Minėja Sidabrines Sukaktuves

Šv. Vardo Marijos pašalpinė draugija rengiasi prie paminėjimo savo 25 metų sukaktuvės, sidabrinį jubilėjų, rugsėjo 29-tą, sekmadienį. Išryto, 9:45 valandą, įvyks iškilmingos šventos mišios, laike kurių visos draugijos narės eis prie Dievo-stalo, in corpore.

Šv. Kazimiero bažnytinėje svetainėje, tą pačią dieną, vakare, 6-tą valandą, įvyks puiki iškilminga vakarienė su programa. Užkviesta vietinės draugijos sykiu imti dalyvumą. Vakarienės metu įvyks pagerbimas pirmutinių organizatorių. Per organizatorių nenuilstamą pasiaukojimą, iš menkos saujelės draugija išaugo į milžinišką draugiją su virš 600 narių. Kiekvienai iš jų bus suteikta po baltą rožę, kaipo draugystės pagerbimo ir atjautimo ženklą.

A.a. kunigas Bukaveckas, jam numačius pašalpinės draugijos reikalingumą moterims, birželio 10-tą dieną, 1910 metais, sukvietė moteres į pirmą susirinkimą ir įsteigė draugiją Šv. Vardo Marijos vardu. Prisirašė septynios narės iš pradžių, bet buvo permatyta skaisti ir laiminga ateitis. Pirmoji pirmininkė buvo a.a. Ona Pečiulienė, gi kitos iš eilės buvo Viktorija Čiginskienė, Cecilija Zinkienė, Uršulė Stalgaitienė, Uršulė Urbanavičienė, Magdalena Karalunienė, Anelė Barauskienė. Per ištisus 25 metus daug narių atsiskyrė su draugyste ir nuėjo į kapus. Šv. Vardo Marijos draugija apgailestauja, kad negali paminėti šimtus ir kitų savo pasidarbavusių narių.

Sekantieji garbingi svečiai ims dalyvumą laike vakarienės: Šv. Kazimiero parapijos klebonas kun. Augustinas Petraitis ir kun. Stanislovas Vembre; Aušros Vartų parapijos klebonas kun. Konstantinas Vasys ir kun. Jonas Bakanas; miesto majoras John C. Mahoney; adv. Pranas Bublys; adv. Kazys Tamulionis; adv. Antanas Milleris; Dr. Antanas Karpavičius; Dr. Vaikšnora; Dr. Kazys Žekus ir Dr. Stephen Bergin; Šv. Kazimiero parapijos vargonininkas Juozas Žemaitis ir Aušros Vartų parapijos vargonininkas J. Balsys. Sekančios draugijos ims dalyvumą: Šv. Kazimiero, Šv. Jurgio, Šv. Liudviko, Vardo Jėzaus, Moterų Sąjungos 5-ta kuopa. Šv. Petronėlės, Šv. Onos, Aušros Vartų, Šv. Šeimynėlės, L.R.K.S.A. 41 ir 98 kuopos, Birutės draugija, Lietuvos Vyčių 26-ta kuopa, Studentų abiejų parapijų kuopos.

Julė Aliukienė, Prot. Rašt.

Labdarybės Draugijos Parengimai

Komitetas, kurs buvo surengęs gegužinę anksti pavasary, nutarė surengt dar vieną parengimą Labdarybės draugijos naudai, spalių 6-tą dieną, Maironio Parke. Tam tikslui susirinkimas yra šaukiamas rugsėjo 20-tą dieną, penktadienį, Šv. Kazimiero bažnytinėje svetainėje, 7:30 valandą vakare. Visų draugijų valdybos atstovai, darbininkės ir darbininkai, kurie dirbo pirmo pikniko surengime malonėkit ateit į šį susirinkimą. Jei šis parengimas pasisektų, tai po pikniko bus didelis balius visiems, kaip įvyko po pirmojo.

Šiuomi dar primenu, jog spalių 12-tą dieną yra rengiama Labdaringos draugijos "Whist Party" ir šokiai. Pradžia bus 5:30 valandą vakare. Įžanga 50 centų suaugusiems ir 25 centai vaikams. Už įžangos bilietus bus kiekvienam suteikta tos pačios vertės čekiai, kurie bus geri iškeist už viską ką tik kas norės. **Jonas Degesiunas**

—o—

Svarbi Žinia Worcesterio Lietuviams

Pastaruoju laiku, J. F. Borisas, gabus Bostono vaistininkas, užėmė Vernon Drug Store Co. vedėjaus vietą. Vaistininkas Borisas yra praktikavęs ilgą laiką Mass. General Ligoninėje Bostone, kuri yra viena iš įžymiausių ligoninių visose Jungtinėse Valstijose. Jisai yra buvęs didžiulės Squibbs and Son Co. chemikas, New Yorke. Borisas yra ekspertas savo profesijoj, taipgi malonus ir labai nuoširdus žmogus.

Minės Vilniaus Pagrobimą

Vilniui Vaduot Sąjungos skyrius rengia Vilniaus pagrobimo dienos paminėjimą spalių 20-tą dieną, Lietuvių Ukėsu Klubo svetainėje. Bus paminėta, kada lenkai smurto budu užgrobė Lietuvos sostinę Vilnių su trečdaliu žemių, nužudydami daug nekaltų lietuvių. Parengimas susidės iš prakalbų, dainų ir muzikos. Komitetas prašo vietinių draugijų nerengti kokių parengimų tame sekmadienyje, bet imti dalyvumą šiame parengime. **Rengimo Komitetas**

TERESĖ BUNDZAITĖ

Teresė Bundzaitė, Kuriai Įvyko Nelaimė

Teresė Bundzaitė, 7 metų mergaitė, nuo 180 Washington gatvės, buvo sunkiai sužeista trečiadienį, rugsėjo 18-tą dieną, kada automobilis ją užgavo. Jos tėvai yra Vincas ir Katarina Mikelevičiutė Bundzai ir turi dar vieną seserę Marijoną, 13 metų. Abejos mergaitės yra Šv. Kazimiero mokyklos mokinės.

Nelaimė įvyko tarp 3-4-tos valandos po-pietų. Teresa turėjo paprotį pasitikt savo tėvą, jam gryžtant iš darbo, tai išeinant iš namų, užpakalinių durų, ji perbėgo skersai Harding gatvės. Vienok tėvas dar nebuvo atėjęs, tai sumanė gryžti atgal, bet kadangi automobilių buvo pastatyta šone, automobilio vairuotojas, Kenneth L. Dowd, iš Shrewbury, Mass., nepastebėjo mergaitę iki pervėlai. Jis spėjo pasukt pryšakinius ratus, bet užpakaliniai ratai užgavo ir parmetė Teresę. Vairuotojas nuvežė mergaitę į policijos nuovadą ir paskui iš ten ji buvo nuvežta į miesto ligoninę. Gydytojai peržiurėję, atrado jos kairėsės kojos kaulą įlaužtą dvejose vietose, ranką sužeistą ir galvą sutrenktą. Mergaitė gulėjo kaip negyva per šešias valandas, paskui pradėjo rodyt gyvybės ženklus. Nuo pat pradžių ji tvirtai laikėsi ir yra daug vilties, kad po ilgo gydymosi, pasveiks.

Teismo Žinios

Rožė Wysgrodzka užvedė perskyros bylą prieš savo vyrą Karolį Wysgrodzka. Juodu apsivedė Suvalkijoje gruodžio m., 1899 metuose. Ji skundžia vyrą už žiaurų pasielgimą, neužlaikymą, girtuoklystę ir apleidimą. Ben. Mendelsohn, 931 Slater budinke gina žmonos reikalus.

Antanas Gulben, kurs užlaiko batų taisymo dirbtuvėlę ant Millbury gatvės įteikė prašymą prieš jo žmoną Pauliną, rugpiučio 2-trą dieną, pareikšdamas, kad jo žmona buvo žiauri ir todel jisai apleido ją. Jo žmona gynė savo reikalus teisme ir jo prašymas buvo atmestas. Ben Mendelsohn buvo žmonos teisininkas.

LIETUVIAI!
SKAITYKIT IR PLATINKIT
AMERIKOS LIETUVĮ

Ačiu Už Gausią Paramą ir Skaitlingą Atsilankymą
Laike Musų Atidarymo

ROME'S APPAREL SHOP

100 GREEN ST. — WORCESTER, MASS.

Laike sekančios savaitės laikysim tąs pačias žemas kainas:
Visi $10.98 Apsiaustai — Specialiai $7.74
Visos $2.98 Suknės ..... už $1.84
Visos $5.98 Suknės ..... už $3.84
JULIA STYLES STOŠKUS, Vyriausioji Pardavėja
Sutaupote Nuo 35 iki 50 Nuošimčių Perkant Čia
Rome's Apparel Shop

CHRYSLER ir PLYMOUTH
NAUDOTŲ KARŲ IŠPARDAVIMAS

Pradedant šeštadienio ryte ir pakol visi naudoti karai bus išparduoti, mes parduosim šiuos karus už Jusų kainas ir sąlygas:

1935 CHRYSLER SEDAN, Demonstratorius
1931 DODGE SEDAN
1931 AUBURN SEDAN
1928 BUICK SEDAN
1931 PEERLESS SEDAN
1935 PLYMOUTH, Demonstratorius
1929 HUDSON SEDAN
1928 HUDSON SEDAN
1931 BUICK COUPE
2 DODGE SEDAN PASIRENKANT $50.
1933 DODGE DE LUXE MODELIS, SU RADIO — $200. PIRMA MOKESTIS

Yra dar 20 karų iš ko išsirinkt ir visi karai gvarantuoti. Mes turime parduoti, idant padaryt daugiau vietos. Musų nuostolis bus Jusų naudai. Ateikite ir duokite pasiūlymą už bile kurį naudotą karą ką turime.

L. & K. MOTOR, INC.
Lietuvininkas ir Petkunas, Savininkai
5 Grabowski Square — Worcester, Mass.
TEL. DIAL 2-9041

Millbury Furniture COMPANY
Baldai, Kilimai, Naminiai Rakandai
Grunow — Norge — Crosley
ELEKTRINIAI ŠALDYTUVAI
Glenwood, Queen Atlantic ir Kitų Išdirbysčių PEČIAI
Philco — RCA Victor — Zenith RADIO
Maytag—ABC—Thor—Blackstone SKALBIMO MAŠINOS
Taipgi Mes Taisome Radio
Geriausios Rušies Baldai už labai žemą kainą — Mokant tuojau arba išsimokėjimui.
TEL. DIAL 2-5936
178-200 Millbury Street
Worcester, Mass.

High-Test Range &

Millbury St. Coal & Ice COMPANY
Tel. Dial 2-7387 — Dial 3-3631
Visokios Rušies Angliai
NAUJOS ANGLIJOS KOKSAI IR MĖLYNIEJI ANGLIAI, MUSŲ SPECIALIŠKUMAS
Aukštos Rušies Aliejus Pečiams ir Kurui
JONAS KIELA
441 Millbury St., Worcester, Mass.

Specialis Pasiūlymas Susipažinimui
MOTERŲ BATAI —
Puspadžiai ir Užkulniai 69c
VYRŲ BATAI —
Puspadžiai ir Užkulniai 89c
Ateikite ir gausite vieną iš musų kuponų už dyką su kiekviena batų pora
PROGRESSIVE SHOE REPAIR SHOP
83 Harrison St., Worcester, Mass.

MOTIEJUS A. ČIVINSKAS
Vienintėlis Lietuvių Graborius Worcestery

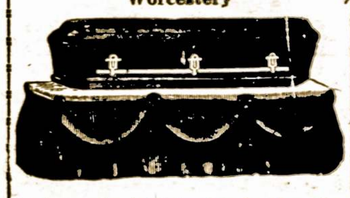

Patarnauju laidotuvėm ir išrandavoju automobilius įvairiems reikalams už prieinamiausią kainą. O 25 mylių atstume nuo Worcesterio susisiekimo reikaluose, patarnauju už dyką. Kreipkitės— Tel. 5-5895
340 HARDING STREET

PARDAVIMAI

Parsiduoda aštuonių kambarių namas, su visais patogumais, elektra, šiltu ir šaltu vandeniu, maudynėmis. Yra 9 akrų žemės; tvartas, vištinyčios kur įvesta elektra; didelis sodas visokių vaisingų medžių; gražus miškas; prieina prie ežero. Vieta randasi arti autobusų ir karų — 2 minutės vaikščioti ir vieną kartą mokėt už nuvežimą į miestą. Likusi našlė viena nori parduoti. Kreipkitės: Nellie Narbutienė, 4 Sargent Street, Cherry Valley, Mass. (37 — 39)